

**ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΚΑΝΙΣΤΡΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ**

**ΚΟΡΟΜΠΑΣ
ΘΩΜΑΣ**

ΤΑΜΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

**ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:
ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ**

ΠΑΤΡΑ 2014

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο	5
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ.....	5
1.1.Ορισμός Οικονομικών καταστάσεων.....	5
1.2. Είδη Οικονομικών καταστάσεων.....	11
1.3.Σκοπός Οικονομικών καταστάσεων.....	16
1.3. Είδη Ανάλυσης Οικονομικών καταστάσεων.....	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο	23
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ.....	23
2.1. Ορισμός Ταμειακών Ροών.....	23
2.2.Ταξινόμηση Ταμειακών Ροών.....	25
2.3. Κατάσταση Ταμειακών Ροών.....	36
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3Ο.....	42
ΤΑΜΕΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ.....	42
3.1. Ο Προγραμματισμός Γενικά.....	42
3.2. Ταμειακός Προγραμματισμός Γενικά.....	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4Ο.....	57
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ.....	57
4.1. Παρουσίαση του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς.....	57
4.2. Ιστορική Αναδρομή της Πορείας του Ομίλου.....	58
4.3. Οικονομικές Καταστάσεις Τράπεζας Πειραιώς 2013.....	60
4.3.1 Ενοποιημένη Κατάσταση Αποτελεσμάτων.....	62
4.3.2. Ενοποιημένη Κατάσταση Οικονομικής Θέσης.....	64
4.3.3. Ενοποιημένη Κατάσταση Ταμειακών Ροών.....	68
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	80

Βιβλιογραφία.....	82
--------------------------	-----------

Εισαγωγή

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία θα παρουσιάσουμε αναλυτικά θέματα που αφορούν τον προγραμματισμό των ταμειακών ροών των επιχειρήσεων. Οι κατάσταση ταμειακών όρων είναι μια από τις βασικές οικονομικές καταστάσεις, η οποία παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες σε μια επιχείρηση για την αύξηση ή μείωση των ταμειακών ή χρηματικών της διαθεσίμων, όπως και των ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων, κατά τη διάρκεια της χρήσεως. Η χρησιμότητα της είναι αξιόλογης σημασίας για τις επιχειρήσεις, γι' αυτό και την μελετάμε αναλυτικά στον παρόν έργο.

Για να είναι καλύτερη η ανάγνωση και η κατανόηση των όσων αναφέρονται, η εργασία χωρίστηκε σε 4 κεφάλαια των οποίων το περιεχόμενο είναι το παρακάτω.

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μια εισαγωγή στις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων. Εκτός από την κατάσταση ταμειακών ροών για την οποία μιλάμε αναλυτικά σε επόμενο κεφάλαιο, παρουσιάζουμε τις οικονομικές καταστάσεις που οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα είναι υποχρεωμένες να καταρτίζουν ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Ο ισολογισμός για παράδειγμα είναι το πλέον επίσημο και σοβαρό έγγραφο το οποίο εκδίδει το λογιστήριο της επιχείρησης, αφού παρουσιάζει με αριθμούς την οικονομική της κατάσταση. Πολλά από τα στοιχεία αυτά στην συνέχεια χρησιμοποιούνται για να καταρτιστεί η κατάσταση ταμειακών ροών.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παραθέτονται αναλυτικά στοιχεία που έχουν να κάνουν με την κατάσταση ταμειακών ροών. Δίνονται βασικοί ορισμοί, οι οποίοι σχετίζονται με το θέμα όπως οι ορισμοί των ταμειακών ροών, των ταμειακών διαθεσίμων, κ.α. Στην συνέχεια αναφέρουμε τον τρόπο με τον οποίο ταξινομούνται οι ταμειακές ροές, και τέλος πως συντάσσεται η κατάσταση ταμειακών ροών, ποια είναι η χρησιμότητα και τι απεικονίζει. Οι

μέθοδοι που αναφέρονται δεν είναι αυθαίρετοι και βασίζονται στο Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο και τον τρόπο με τον οποίο αυτό έχει υιοθετηθεί από την Ευρώπη.

Στο τρίτο κεφάλαιο κάνουμε λόγο για τον ταμειακό προγραμματισμό και την χρησιμότητα του προγραμματισμού γενικά για τις επιχειρήσεις. Ο προγραμματισμός ορίζεται ως μια πνευματική διαδικασία κατά την οποία πραγματοποιείται σύλληψη, εκ των προτέρων μελλοντικών γεγονότων και ενεργειών οι οποίες προσανατολίζονται προς τους αντικειμενικούς στόχους της επιχείρησης, προάγουν εναλλακτικούς τρόπους δράσεως και μέσα προκειμένου να επιτευχθούν αυτοί οι σκοποί, ξεχωρίζουν και ορίζουν τον πιο συμφέροντα τρόπο και τέλος συντάσσουν εντολές και οδηγίες για την σωστή και ικανοποιητική αξιοποίηση των αποφάσεων που έχουν παρθεί. Ο ταμειακός προγραμματισμός με την σειρά του είναι μια διαδικασία η οποία αποτελείται από 3 βασικά στάδια, τα οποία είναι:

[1] Μετατροπή των αποτελεσμάτων σε ταμειακή βάση.

[2] Προσδιορισμός των ταμιακών εκροών που προκύπτουν από τις μεταβολές λογαριασμών του Ισολογισμού.

[3] Προσδιορισμός των λοιπών ταμιακών εισροών που επίσης προκύπτουν από λογαριασμούς του Ισολογισμού.

Για κάθε ένα από τα στάδια αυτά, παρουσιάζεται λεπτομερώς η διαδικασία που ακολουθείται.

Τέλος στο τέταρτο και τελευταίο μέρος της εργασίας, έχουμε το πρακτικό κομμάτι, στο οποίο έχει επιλεγεί μία επιχείρηση, συγκεκριμένα η Τράπεζα Πειραιώς για την οποία αρχικά παραθέτουμε ιστορικά στοιχεία, και στην συνέχεια παρουσιάζουμε τα βασικά της οικονομικά στοιχεία. Κύριο μέρος του κεφαλαίου αποτελεί η παράθεση της κατάστασης ταμιακών ροών της επιχείρησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

1.1.Ορισμός Οικονομικών καταστάσεων

Σκοπός των οικονομικών καταστάσεων είναι σε πρώτη φάση η ενημέρωση των μετόχων, όπως επίσης και των πιστωτών μιας επιχείρησης, ήτοι των ατόμων που την χρηματοδοτούν, παρέχοντας τους πληροφορίες. Πολλές φορές θα τις συναντήσουμε και με τον όρο χρηματοοικονομικές καταστάσεις, λόγω του είδους των πληροφοριών που παρέχουν .

Με τον όρο οικονομικές καταστάσεις (Financial statements) εννοούνται τα λογιστικά έγγραφα εκ των οποίων απορρέει η περιουσιακή διάρθρωση της επιχείρησης, δηλαδή στην ουσία τα αποτελέσματα χρήσης της για συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Η αξιοποίηση των δεδομένων που μας παρέχουν οι οικονομικές καταστάσεις τόσο για τις διαδικασίες πρόβλεψης όσο και για τις διαδικασίες απολογιστικής επαλήθευσης- γίνεται με την κατάρτιση από το λογιστήριο της εκάστοτε επιχείρησης, καταστάσεων οι οποίες καλούνται οικονομικές δεδομένου πάντα του περιεχομένου τους, ή λογιστικές αν λάβουμε υπόψη μας την προέλευση τους (Γκλεζάκος, 2004).

Βάσει του ελληνικού γενικού λογιστικού σχεδίου (Ε .Γ. Λ. Σ.), στην πράξη οι οικονομικές καταστάσεις αποτελούνται από πίνακες στους οποίους απεικονίζονται τα στοιχεία του Ισολογισμού και συγκεκριμένων άλλων λογαριασμών της επιχείρησης τα οποία είναι κεφαλαιώδους σημασίας. Τα δεδομένα αυτά μπορούν να απορρέουν άμεσα από τα λογιστικά βιβλία της επιχείρησης, οπότε σε αυτήν την περίπτωση οι οικονομικές καταστάσεις χαρακτηρίζονται ως πηγαίες, ή δύναται να καταρτίζονται με βάση δεδομένων των βιβλίων καθώς και άλλων συναφών δικαιολογητικών στοιχείων, οπότε σε αυτήν την περίπτωση χαρακτηρίζονται ως παράγωγες.

Προκειμένου οι λογιστικές καταστάσεις να πραγματοποιήσουν ορθά τον ρόλο τους, επιβάλλεται να είναι διαχρονικά ομοιόμορφες. Η παράμετρος αυτή επιτυγχάνεται με την λογιστική τυποποίηση, η ανάλυση της οποίας είναι πέρα από τους σκοπούς αυτής της εργασίας(Αποστολόπουλος, 2007).

Η Ανάλυση των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων αποτελεί ένα σύστημα πληροφόρησης, το οποίο αντλεί τα δεδομένα του, από τις δημοσιευμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις και άλλες πηγές, δημιουργεί πληροφόρηση με την μελέτη, αξιολόγηση και ερμηνεία των σχέσεων και τάσεων μεταξύ των διαφόρων χρηματοοικονομικών δεδομένων που γίνεται με ποσοτικά και ποιοτικά μέσα, αλλά και παρέχει πληροφόρηση σε κάθε ενδιαφερόμενο άτομο ή φορέα, όπως στους φορείς της επιχείρησης (ιδιοκτήτες, μέτοχοι, διοίκηση), στους πιστωτές, στους χρηματοδοτικούς οργανισμούς, στους πιθανούς επενδυτές, στις φορολογικές και άλλες αρχές καθώς και στις επαγγελματικές ενώσεις των επιχειρήσεων.

Οι πληροφορίες που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την πραγματοποίηση μιας χρηματοοικονομικής ανάλυσης-μελέτης διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:

[1] Χρηματοοικονομικές πληροφορίες: δηλαδή πληροφορίες που είναι δυνατό να ληφθούν από πηγές, όπως είναι οι ετήσιες εκθέσεις πεπραγμένων, στις οποίες περιλαμβάνονται οι κύριες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, διάφορες λογιστικές καταστάσεις, ενοποιημένα περιγραφικά ενημερωτικά κείμενα (prospectuses), ενοποιημένα χρηματοοικονομικά στοιχεία, προβλέψεις χρηματοοικονομικών αναλυτών, ετήσιοι προϋπολογισμοί και επενδυτικά προγράμματα, κ.λ.π.

[2] Μη Χρηματοοικονομικές πληροφορίες: όπως είναι π.χ. στατιστικά στοιχεία, σχετικά με την παραγωγή και τη ζήτηση των προϊόντων της επιχείρησης, αλλά και γενικότερα στοιχεία, που αφορούν ολόκληρο τον κλάδο, στον οποίο ανήκει η επιχείρηση.

[3] Διάφορες πληροφορίες: όπως είναι π.χ. οι εκθέσεις λογιστικών ελέγχων, οι αποφάσεις διοικήσεων, οι εκθέσεις αναλυτών και ορκωτών ελεγκτών, τα άρθρα και τα σχόλια που δημοσιεύονται στον οικονομικό τύπο, οι ανεξάρτητες αξιολογήσεις, κ.α.

α) Επενδυτές - Μέτοχοι : Οι επενδυτές, που κατά κανόνα είναι και μέτοχοι μιας

επιχειρήσεως, είναι εκείνοι που δίνουν τα επιχειρηματικά κεφάλαια, τα οποία εκτίθενται σε πολλούς και ποικίλους κινδύνους. Τα κεφάλαια αυτά αποτελούν την ασπίδα προστασίας των δανειακών κεφαλαίων της επιχειρήσεως.

Οι Επενδυτές-Μέτοχοι αποβλέπουν στη λήψη κάποιου ποσού από τη διανομή των κερδών (μέρισμα), εφόσον η επιχείρηση είναι κερδοφόρα και αφού προηγουμένως εξυπηρετηθούν οι δανειστές της, στην πιθανή λήψη κάποιων δικαιωμάτων από τη διανομή αποθεματικών της εταιρείας και στην αυξημένη τιμή που ελπίζουν ότι θα έχουν οι τίτλοι (μετοχές) στην αγορά, ώστε να πραγματοποιήσουν κέρδη κεφαλαίου.

Έχοντας επενδύσει κεφάλαια στην επιχείρηση, οι Μέτοχοι ενδιαφέρονται για την όλη δραστηριότητά της, την κερδοφόρα δυναμικότητά της, την οικονομική της κατάσταση και τη διάρθρωση των κεφαλαίων της, δεδομένου ότι για την εκτίμηση της αξίας των μετοχών μιας επιχειρήσεως είναι απαραίτητα όλα αυτά τα στοιχεία. Παράλληλα ενδιαφέρονται και για τη σπουδαιότητά της μέσα στον κλάδο, για τα μελλοντικά της κέρδη και την εξέλιξή τους διαχρονικά. Ομοίως πρέπει να συνεκτιμήσουν και άλλους παράγοντες, που έμμεσα επηρεάζουν τη δραστηριότητα της επιχειρήσεως, όπως η γενική οικονομική κατάσταση, η θέση που κατέχει ο κλάδος μέσα στην όλη οικονομία, η ανταγωνιστικότητα των προϊόντων της και η ποιότητα και ικανότητα της διοικήσεώς της.

β) Δανειστές-Πιστωτές της επιχείρησης: Δανειστές μιας επιχειρήσεως είναι όλοι εκείνοι που με τη μία ή την άλλη μορφή δανείζουν σε αυτήν κεφάλαια.

Μια μορφή δανεισμού αποτελεί και η πίστωση που δίνεται από τους προμηθευτές πρώτων υλών και εμπορευμάτων ή από πρόσωπα που παρέχουν υπηρεσίες στην επιχείρηση. Οι τελευταίοι αυτοί αναμένουν την πληρωμή τους σε βραχύ σχετικά χρονικό διάστημα και συνήθως δεν λαμβάνουν τόκο για τις πιστώσεις που παρέχουν στην επιχείρηση. Μια επιχείρηση μπορεί επίσης να δανείζεται βραχυπρόθεσμα κεφάλαια και από διάφορες άλλες πηγές, όπως βραχυπρόθεσμες πιστώσεις των προμηθευτών της, δάνεια από τράπεζες και άλλους πιστωτικούς οργανισμούς, προβαίνοντας έτσι σε άντληση των απαραίτητων κεφαλαίων. Τα δανειακά αυτά κεφάλαια, η επιχείρηση, έχει συγκεκριμένη υποχρέωση να τα εξυπηρετήσει (με την καταβολή των τόκων) και να τα επιστρέψει, ανεξάρτητα από την οικονομική της κατάσταση και τα οικονομικά της αποτελέσματα. Βέβαια, στην περίπτωση που η δραστηριότητα της επιχειρήσεως περιορίζεται και αυτή πραγματοποιεί ζημίες, τότε αυξάνονται οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζουν οι δανειστές της, τόσο για τη λήψιμων τόκων όσο και για την επιστροφή των δανειακών τους κεφαλαίων.

Η διαφορετική θέση των δανειστών-Πιστωτών μιας επιχειρήσεως σε σύγκριση με τη θέση των Επενδυτών-Μετόχων, έχει ως αποτέλεσμα το διαφορετικό τρόπο αναλύσεως των οικονομικών στοιχείων της από καθένα απ' αυτούς. Όπως ήδη αναφέραμε, ο Επενδυτής- Μέτοχος ενδιαφέρεται, κυρίως, για τις προοπτικές και την κερδοφόρα δυναμικότητα της επιχειρήσεως, διότι εκεί στηρίζει όλες τις προσδοκίες του. Οι Δανειστές-Πιστωτές, από την άλλη πλευρά, δίνουν μεγαλύτερη έμφαση στην ασφάλεια που τους παρέχεται, τόσο για τους τόκους όσο και για την επιστροφή των κεφαλαίων τους. Γι' αυτό οι τελευταίοι δίνουν βαρύτητα στην πραγματική αξία των περιουσιακών στοιχείων της επιχειρήσεως καθόσον, πολλές φορές, αυτά αποτελούν ασφάλεια.

Σε περίπτωση παροχής βραχυχρόνιων δανείων στην επιχείρηση, οι δανειστές ενδιαφέρονται κυρίως για τη βραχυχρόνια οικονομική κατάσταση της επιχείρησης το βαθμό ρευστότητας των κυκλοφοριακών στοιχείων της και την ταχύτητα κυκλοφορίας τους. Αντίθετα, οι μακροχρόνιοι δανειστές επιδιώκουν

μια πιο λεπτομερή ανάλυση των στοιχείων, η οποία περιλαμβάνει προβλέψεις των μελλοντικών εισροών κεφαλαίων, της οικονομικής θέσεως της επιχειρήσεως κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, της ικανότητάς της να διατηρήσει αυτήν την οικονομική κατάσταση κάτω και από διαφορετικές οικονομικές συνθήκες και τέλος τη δυναμικότητα των κερδών της, και αυτό επειδή, τα προ αποσβέσεων κέρδη μιας επιχειρήσεως αποτελούν, την κύρια και πιο επιθυμητή πηγή εξυπηρέτησης και εξόφλησης των δανειακών της κεφαλαίων.

γ) Διοίκηση της επιχείρησης: Η οικονομική ανάλυση των στοιχείων μιας επιχειρήσεως αποτελεί το κυριότερο εργαλείο στα χέρια της διοικήσεώς της. Αυτό συμβαίνει επειδή οι διοικούντες ενδιαφέρονται για τον προσδιορισμό της οικονομικής της κατάστασης, την κερδοφόρα δυναμικότητά της και τη μελλοντική της εξέλιξη. Δεδομένου ότι οι διοικούντες μια επιχείρηση συνδέονται άμεσα με αυτή και μπορούν να κάνουν συνεχή χρήση των βιβλίων της, βρίσκονται σε πλεονεκτικότερη θέση σε σύγκριση με τις δύο προηγούμενες κατηγορίες ενδιαφερομένων. Συγκεκριμένα, η ανάλυση αυτών μπορεί να προχωρήσει σε μεγαλύτερο βάθος και να περιλάβει τη συστηματική μελέτη των αριθμοδεικτών, που προκύπτουν από τις σχέσεις των διαφόρων οικονομικών της στοιχείων και την τάση τους, ώστε να είναι δυνατός ο έγκαιρος εντοπισμός και η αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων.

Επομένως, η διοίκηση στοχεύει κυρίως στο να ασκεί έλεγχο και στο να παρατηρεί την επιχείρηση από τη σκοπιά των εκτός αυτής τρίτων, δηλαδή των δανειστών και των Επενδυτών-Μετόχων. Η συνεχής παρατήρηση και ανάλυση του μεγέθους των μεταβολών των οικονομικών στοιχείων και των αριθμοδεικτών οδηγεί τη διοίκηση στη εξαγωγή πολυτίμων συμπερασμάτων σχετικά με την οικονομική κατάσταση και τη δραστηριότητα της επιχείρησης και την καθιστά ικανή να προβαίνει στη λήψη των κατάλληλων μέτρων για την αντιμετώπιση τυχόν δυσμενών συνθηκών.

δ) Αναλυτές σε περιπτώσεις Εξαγοράς ή Συγχώνευσης επιχειρήσεων: Όταν πρόκειται για Εξαγορά μιας επιχειρήσεως από άλλη ή για Συγχώνευση δύο ή περισσότερων επιχειρήσεων, οι Αναλυτές που επεξεργάζονται τα

στοιχεία έχουν παρόμοιους σκοπούς με εκείνους των Επενδυτών-Μετόχων. Στις περιπτώσεις αυτές όμως, θα πρέπει η ανάλυση να προχωρήσει στην εκτίμηση και των άυλων περιουσιακών στοιχείων των επιχειρήσεων, όπως είναι η φήμη και πελατεία, καθώς και στον υπολογισμό των υποχρεώσεών τους, διότι όλα αυτά τα στοιχεία περιλαμβάνονται στο προϊόν της Εξαγοράς ή της Συγχωνεύσεως. Επομένως, η πραγματοποιούμενη από τους ειδικούς ανάλυση των οικονομικών στοιχείων είναι πολύτιμη για τον προσδιορισμό της οικονομικής και λειτουργικής αξίας των επιχειρήσεων που συγχωνεύονται ή της επιχείρησης που εξαγοράζεται.

ε) Ελεγκτές Λογιστικών Καταστάσεων – Εποπτικές Αρχές:

Η κύρια δραστηριότητα των Ελεγκτών επικεντρώνεται στον έλεγχο των οικονομικών στοιχείων των επιχειρήσεων και στην τελική διατύπωση (Έκθεση) των πορισμάτων τους σχετικά με την ακρίβεια των στοιχείων αυτών. Ένας από τους βασικούς στόχους των Ελεγκτών θεωρείται, ο εντοπισμός ηθελημένων ή μη σφαλμάτων και ατασθαλιών, τα οποία, αν δεν επισημανθούν και δεν αναφερθούν, δίνουν μια εσφαλμένη εικόνα για την επιχείρηση, πράγμα που είναι αντίθετο με τις γενικά παραδεκτές αρχές της Λογιστικής.

Η ανάλυση των λογιστικών καταστάσεων με τον υπολογισμό ορισμένων αριθμοδεικτών και η παρακολούθηση των μεταβολών των οικονομικών στοιχείων μιας επιχείρησης και των τάσεων τους διαχρονικά αποτελούν τα κύρια μέσα στο έργο των ελεγκτών, και αυτό επειδή, τυχόν σημαντικά λάθη και ατασθαλίες επηρεάζουν την εικόνα της οικονομικής θέσης και τα αποτελέσματα μιας επιχείρησης. Τελικά, η όλη ανάλυση αποτελεί συνολικό έλεγχο της ορθότητας των λογιστικών καταστάσεων.

στ) Λοιπές Ομάδες Ενδιαφερομένων: Η ανάλυση των λογιστικών καταστάσεων χρησιμοποιείται και από άλλες ομάδες ενδιαφερομένων, οι οποίοι, ανάλογα με το σκοπό που επιδιώκουν, δίνουν και ανάλογη έμφαση στα διάφορα επιμέρους στοιχεία. Έτσι, είναι δυνατόν να ενδιαφέρονται για την ανάλυση των λογιστικών καταστάσεων οι εφοριακοί - ελεγκτές σε μια φάση

ελέγχου των εσόδων του κράτους από φόρους των επιχειρήσεων. Επίσης, οι συνδικαλιστικές ενώσεις των εργαζομένων μπορούν να κάνουν χρήση των μεθόδων αναλύσεως των λογιστικών καταστάσεων για να αξιολογήσουν την οικονομική θέση της επιχείρησης, προκειμένου να υπογράψουν με αυτή συλλογική σύμβαση εργασίας και να προσπαθήσουν να επιτύχουν καλύτερους όρους αμοιβών και εργασίας για τα μέλη τους.

Πέραν αυτών, και πελάτες της επιχείρησης μπορούν να χρησιμοποιούν την ανάλυση των λογιστικών καταστάσεων προκειμένου να προσδιορίσουν την κερδοφόρα δυναμικότητα αυτής, την απόδοση των κεφαλαίων της και άλλα συναφή στοιχεία, με σκοπό την προσφορότερη συνεργασία και την επίτευξη καλύτερων τιμών και όρων συναλλαγής.

1.2. Είδη Οικονομικών καταστάσεων

Στην παρούσα παράγραφο θα κάνουμε μια εισαγωγή στα πιο βασικά είδη οικονομικών καταστάσεων που συντάσσουν οι επιχειρήσεις.

<i>Ισολογισμός</i>

Ο ισολογισμός είναι το πλέον επίσημο και σοβαρό έγγραφο το οποίο εκδίδει το λογιστήριο της επιχείρησης, αφού παρουσιάζει με αριθμούς την οικονομική της κατάσταση, η οποία σαφώς έχει μετρηθεί και προσδιοριστεί βάσει της απογραφής των περιουσιακών της στοιχείων. Άρα το λογιστικό αυτό έγγραφο εμφανίζει συνοπτικά τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης, χωρισμένα κατά κωδικούς, κατ' είδος και αξία, καθώς επίσης και τις πηγές και τα στοιχεία κεφαλαιοδότησεως της σε ενιαίο νόμισμα και σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή.

Αποτελεί ίσως το πιο σημαντικό είδος οικονομικής κατάστασης για μια επιχείρησης, αφού παρέχει ένα στιγμιότυπο της εκφρασμένο πάντα σε λογιστικούς όρους, το οποίο παρουσιάζει την χρηματοοικονομική της θέση σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή και για τον λόγο αυτό θα αποτελούσε πιο σωστή ονομασία για τον ισολογισμό, ο όρος "κατάσταση οικονομικής θέσεως"

(Statement of financial position). Ωστόσο στη διεθνή βιβλιογραφία, αλλά και πρακτική, υπερέτρησε η ονομασία Ισολογισμός (Balance sheet).

Απαραίτητη συμπλήρωση του κάθε ορισμού που έχει προταθεί για τον Ισολογισμό κατά καιρούς αποτελεί όπως ήδη προαναφέραμε το γεγονός ότι παρουσιάζει τη χρηματοοικονομική θέση της επιχειρήσεως, σε συμφωνία με τις γενικά αποδεκτές και ισχύουσες λογιστικές αρχές, ανάμεσα στις οποίες μπορούμε να αναφέρουμε την αρχή του ιστορικού κόστους, η οποία διαφοροποιεί την οικονομική κατάσταση της επιχειρήσεως από την αντίστοιχη με βάση το τρέχον κόστος.

Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης

Η κατάσταση του λογαριασμού των αποτελεσμάτων χρήσεως περιέχει και αναπαριστά με κατάλληλο τρόπο όλα εκείνα τα έσοδα και έξοδα της επιχείρησης, όπως αυτά ορίζονται από τις γενικά αποδεκτές και ισχύουσες λογιστικές αρχές. Εκφράζει στην πράξη το αποτέλεσμα της χρήσεως, στα πλαίσια της αρχής του ιστορικού κόστους, στο οποίο αναφερθήκαμε και προηγουμένως. Η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης σε συνδυασμό με τον πίνακα διαθέσεως των αποτελεσμάτων φανερώνει τις μεταβολές-τροποποιήσεις που συντελέστηκαν στα αδιανέμητα κέρδη της επιχείρησης μεταξύ δύο διαδοχικών ισολογισμών.

Γενικά η κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης, είναι εξίσου ένα σημαντικό λογιστικό έγγραφο για την επιχείρηση γιατί προσφέρει σημαντικές πληροφορίες, οι οποίες δεν εντάσσονται και σε κάποιο άλλο είδος οικονομικής κατάστασης. Παρουσιάζει μια συνοπτική εικόνα της δραστηριότητας της, ενώ επιπλέον θεωρείται πηγή πληροφοριών για όλους όσους συναλλάσσονται μαζί της. Επιπλέον απεικονίζει το οργανικό αποτέλεσμα της επιχειρήσεως, μέσα από την παράθεση αναλυτικών στοιχείων για το μικτό κέρδος της επιχείρησης και της απεικόνισης της κυκλοφορίας των αποθεμάτων.

Πίνακας Διάθεσης Αποτελεσμάτων

Η κατάρτιση του πίνακα διαθέσεως αποτελεσμάτων είναι υποχρεωτικής μόνο σε περιπτώσεις όπου πρόκειται να πραγματοποιηθεί διάθεση των αποτελεσμάτων. Με τον όρο αποτελέσματα εννοούνται τα κέρδη. Η διάθεση λοιπόν των κερδών, εμπεριέχει από την μία τη διανομή των κερδών, τα οποία «βγαίνουν» από την εταιρία, και από την άλλη την αποθεματοποίηση των κερδών, που αντίθετα μένουν εντός της εταιρείας.

Προσάρτημα Ισολογισμού και Αποτελεσμάτων Χρήσης

Το προσάρτημα του Ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσεως αποτελεί αναγκαίο συμπληρωματικό έγγραφο των οικονομικών καταστάσεων που περιγράψαμε παραπάνω. Στο προσάρτημα συμπληρώνονται διαφόρων ειδών πρόσθετες ή επεξηγηματικές πληροφορίες οι είναι απαραίτητες για την διευκόλυνση των χρηστών των οικονομικών καταστάσεων του ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσης. Του βοηθάει στην καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου τους, της αληθινής οικονομικής κατάστασης και των ακριβών αποτελεσμάτων των εργασιών της επιχειρήσεως.

Κατάσταση Μεταβολών Στην Οικονομική Θέση

Η κατάσταση μεταβολών στην οικονομική θέση (Statement of changes in financial position) εναλλακτικά καλείται και κατάσταση μεταβολών στο κεφάλαιο κινήσεως (Statement of working capital changes), ενώ στην διεθνή βιβλιογραφία μπορούμε να την συναντήσουμε και με τον όρο κατάσταση πηγών και χρήσεως κεφαλαίων (Statement of sources and use of funds).

Η κατάσταση αυτή λοιπόν εμφανίζει τις κύριες μεταβολές που έχουν επέλθει στο κεφάλαιο μίας επιχείρησης, εκτός πάντα από δύο περιπτώσεις:

[1] το αποτέλεσμα της περιόδου, για παράδειγμα από δανεισμό, από διάθεση παγίων, από συνεισφορές των ιδιοκτητών,

[2] τον τρόπο που η επιχείρηση μεταχειρίστηκε τα κεφάλαια αυτά, όπως για παράδειγμα αν τα χρησιμοποίησε για απόκτηση περιουσιακών στοιχείων, ή για εξόφληση χρεών, κτλ.

Ολοκληρώνοντας η κατάσταση μεταβολών στην οικονομική θέση απεικονίζει τη χρηματοδοτική καθώς και την επενδυτική δραστηριότητα της επιχειρήσεως. Ωστόσο δεν ανήκει στις οικονομικές καταστάσεις οι οποίες πρέπει υποχρεωτικά να καταρτιστούν, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία στην Ελλάδα. Οι μεταβολές στην καθαρή θέση μιας επιχειρήσεως, κατά τη διάρκεια μιας περιόδου δεν καλύπτονται στο σύνολο τους από το λογαριασμό των αποτελεσμάτων χρήσεως. Το ρόλο αυτό έρχεται να καλύψει η κατάσταση των αδιανέμητων κερδών (retained earnings) την οποία θα περιγράψουμε αμέσως μετά.

Κατάσταση Αδιανέμητων Κερδών

Η κατάσταση αυτή αν και δεν καταρτίζεται στην Ελλάδα, θα ήταν χρήσιμο να αναφέρουμε δύο λόγια σχετικά. Σημαντικό είναι ότι ένα μέρος αυτής καλύπτεται από τον πίνακα διαθέσεως κερδών, ο οποίος καταρτίζεται υποχρεωτικά. Οι αλλαγές που επήλθαν στην καθαρή θέση της επιχείρησης λόγω χάρη από αυξομειώσεις του μετοχικού κεφαλαίου, ή υπεραξία από προσαρμογή της αξίας περιουσιακών στοιχείων, γνωστοποιούνται συνήθως με σημειώσεις στο προσάρτημα του Ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσεως.

Πέρα από τις ανωτέρω οικονομικές καταστάσεις που περιγράψαμε, υπάρχουν και οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις οι οποίες διαφοροποιούνται ως προς το είδος της επιχείρησης για την οποία συντάσσονται. Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις εξετάζουν τη μορφή της εταιρικής οργανώσεως και παρουσιάζουν την οικονομική θέση και τα αποτελέσματα των εργασιών ενός ομίλου επιχειρήσεων, θεωρώντας τον ως

μία επιχείρηση η οποία δραστηριοποιείται μέσω τμημάτων ή υποκαταστημάτων περισσότερο, παρά μέσω εξαρτημένων επιχειρήσεων.

Στις καταστάσεις αυτές συμπεριλαμβάνονται, ο Ισολογισμός, ο λογαριασμός των αποτελεσμάτων χρήσεως και το προσάρτημα. Ωστόσο αξίζει να αναφερθεί πως η κατάσταση των αδιανέμητων κερδών καθώς και η κατάσταση μεταβολών της οικονομικής θέσεως συνυπολογίζονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, οι οποίες καταρτίζονται στην αλλοδαπή, καθότι όπως είπαμε και νωρίτερα η κατάρτιση τους δεν είναι υποχρεωτική στην Ελλάδα (Αποστολόπουλος, 2007).

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις δύνανται σε πολλές περιπτώσεις να χαρακτηριστούν νόμιμα ως πλασματικές. Η κατοχή της πλειοψηφίας των μετοχών, άμεσα ή έμμεσα, δεν είναι το μόνο και αποκλειστικό κριτήριο για την ανάγκη της ενοποιήσεως (Γκλεζάκος, 2004). Επιβάλλεται επιπλέον η εκτέλεση ελέγχου, κατά την οποία ο έλεγχος αυτός να μην εξαρτάται από όρους ή προϋποθέσεις, π.χ. η κατοχή της πλειοψηφίας των μετοχών μιας επιχείρησης σε πτώχευση. Δεν νοείται, δηλαδή ενοποίηση στις περιπτώσεις που ο έλεγχος δεν είναι διαρκής και αδέσμευτος.

Συχνά όταν μια επιχείρηση μπαίνει σε μια διαδικασία λήψης κάποιας απόφασης, χρησιμοποιούνται οι ενοποιημένες προκαταρκτικές καταστάσεις, οι οποίες αντικαθιστούν τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Ωστόσο τα δύο αυτά είδη οικονομικών καταστάσεων έχουν κάποιες ιδιαιτερότητες οι οποίες κρίνεται σκόπιμο να αναφερθούν. Για να τις αντιληφθούμε καλύτερα τις ιδιαιτερότητες αυτές μπορούμε να παραθέσουμε ένα παράδειγμα. Υποθέτουμε λοιπόν πως υφίσταται μία μητρική επιχείρηση η οποία έχει εξαρτημένες επιχειρήσεις βιομηχανικών, εμπορικών δραστηριοτήτων και τραπεζικών εργασιών. Στην περίπτωση αυτή απαιτούνται οικονομικές καταστάσεις για τις επιχειρήσεις αυτές (μητρική και εξαρτημένες), οι οποίες όμως δεν μπορούν να είναι ενοποιημένες λόγω του διαφορετικού αντικειμένου εργασιών που έχουν. Στην περίπτωση αυτή οι τραπεζικές εξαρτημένες δύνανται να συμπεριληφθούν σε μία ιδιαίτερη σειρά συνδυασμένων οικονομικών καταστάσεων.

1.3.Σκοπός Οικονομικών καταστάσεων

Οι βασικοί σκοποί της κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων είναι οι εξής:

Ρευστότητα

Γενικά, με τον όρο ρευστότητα εκφράζεται η ικανότητα μιας επιχείρησης να ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις της, όταν αυτές γίνονται ληξιπρόθεσμες. Στο πλαίσιο μιας τέτοιου είδους αξιολόγησης, ο αναλυτής προσπαθεί με την εφαρμογή διαφόρων τεχνικών, να προσδιορίσει τη ρευστότητα της επιχείρησης, ποσοτικά και ποιοτικά, και να κρίνει αν η επιχείρηση έχει επαρκή ρευστότητα και αν μπορεί να τη διατηρήσει σε μια περίοδο δύσκολων οικονομικών συνθηκών, όπως π.χ. σε μια κάμψη της δραστηριότητάς της, σε περίπτωση απεργιακών κινητοποιήσεων του προσωπικού, κ.λ.π.

Μια σε βάθος ανάλυση των διαφόρων πτυχών της ρευστότητας απαιτεί τη μελέτη και διερεύνηση:

- [1] των σχέσεων μεταξύ των κυκλοφοριακών στοιχείων και των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων
- [2] της φύσης και του μεγέθους των υποχρεώσεων της επιχείρησης προς τους δανειστές και τους μετόχους της
- [3] της προστασίας που παρέχεται στους δανειστές της και ιδιαίτερα στους μακροπρόθεσμους δανειστές της, με τη μορφή υποθηκών, ενεχύρων, ρητρών στα δανειστικά συμβόλαια, κ.λ.π. και
- [4] της ιστορικής εξέλιξης των κερδών, του ύψους αυτών στην τρέχουσα χρήση και της διαγραφόμενης τάσης αυτών στο μέλλον.

Σταθερότητα

Με τον όρο σταθερότητα εκφράζεται η ικανότητα της επιχείρησης να ανταποκρίνεται , γενικά, στις τρέχουσες υποχρεώσεις της από μακροχρόνια σκοπιά. Έτσι , σταθερότητα σημαίνει την ικανότητα της επιχείρησης να καταβάλλει τους τόκους και τα χρεολύσια των μακροπρόθεσμων δανείων, καθώς και την ικανότητά της να καταβάλλει κανονικά τα μερίσματα, τόσο στους προνομιούχους, όσο και στους κοινούς μετόχους. Αυτή εξαρτάται από τη γενικότερη ισορροπία στη δομή των περιουσιακών στοιχείων και κυρίως των στοιχείων του παθητικού, κατά τη διάρκεια μιας σχετικά μακράς χρονικής περιόδου.

Για μια σε βάθος ανάλυση, για τη μέτρηση και αξιολόγηση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας της επιχείρησης, απαιτείται η μελέτη και διερεύνηση στοιχείων και σχέσεων που θα επιτρέψουν την αξιολόγηση του κύκλου εργασιών, των μικτών κερδών και της χρηματοοικονομικής θέσης ή κατάστασης της επιχείρησης. Γενικά, όταν από τη χρηματοοικονομική ανάλυση προκύψουν πληροφορίες ότι :

[1] με βάση την υπάρχουσα και τη μελλοντική ζήτηση των προϊόντων ή των υπηρεσιών της επιχείρησης, ο κύκλος εργασιών, σε σταθερές τιμές, είναι ικανοποιητικός και θα παραμείνει σταθερός ή καλύτερα θα παρουσιάσει ανοδική πορεία,

[2] το μικτό κέρδος είναι ικανοποιητικό, αφού καλύπτει τα λειτουργικά έξοδα, τους τόκους και τα μερίσματα και προβλέπεται η διατήρησή του ή καλύτερα η παραπέρα ευνοϊκή εξέλιξή του,

[3] τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης παρουσιάζουν ικανοποιητική ταχύτητα κυκλοφορίας. Γενικά όλοι οι οικονομικοί πόροι χρησιμοποιούνται ικανοποιητικά και τα λειτουργικά έξοδα ελέγχονται αποτελεσματικά,

[4] ο δανεισμός της επιχείρησης έχει γίνει με καλούς όρους και γενικά δεν θεωρείται υψηλός, δηλαδή η δανειακή της

επιβάρυνση βρίσκεται μέσα σε λογικά πλαίσια, τότε μπορεί , γενικά, να υποστηριχθεί ότι η επιχείρηση παρουσιάζει χρηματοοικονομική σταθερότητα και ότι ενδεχομένως, κάποιες δυσκολίες που πιθανόν να παρουσιαστούν στο μέλλον, είναι δυνατόν, με κατάλληλους χειρισμούς, να ξεπεραστούν.

Αποδοτικότητα

Με τον όρο αποδοτικότητα, γενικά, υποδηλώνεται η διατήρηση και η επαύξηση της καθαρής θέσης της επιχείρησης. Η αποδοτικότητα, ως κριτήριο μέτρησης της επιτυχούς λειτουργίας της επιχείρησης είναι η σχέση ανάμεσα στα «κέρδη» που πραγματοποιούνται μέσα σε μια λογιστική χρήση και στο «κεφάλαιο» που χρησιμοποιήθηκε μέσα σε αυτήν για την πραγματοποίησή τους.

Για μια σε βάθος ανάλυση, για τη μέτρηση και αξιολόγηση της αποδοτικότητας, απαιτείται , σε πρώτη φάση, η μελέτη της φύσης και του ύψους των κερδών, η κανονικότητά τους και η τάση της εξέλιξής τους. Σε δεύτερη φάση, πιο λεπτομερειακή και ιδίως αν τα ευρήματα της πρώτης δεν είναι ικανοποιητικά, απαιτείται η μελέτη του βαθμού χρησιμοποίησης και διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων (ταχύτητες κυκλοφορίας), του ποσοστού μικτού κέρδους, του ποσοστού καθαρού κέρδους, κ.λ.π.

Δυνατότητες Ανάπτυξης

Ένα από τα βασικά καθήκοντα της διοίκησης είναι η διατήρηση ή και βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης της επιχείρησης, τόσο στο πλαίσιο του κλάδου που ανήκει , όσο και γενικότερα στο πλαίσιο μιας δυναμικά αναπτυσσόμενης οικονομίας. Η δυνατότητα ανάπτυξης της επιχείρησης μπορεί να μετρηθεί με

την επέκταση και ανάπτυξη σε νέες αγορές, το ποσοστό ανάπτυξης στις ήδη υπάρχουσες αγορές, το ποσοστό αύξησης των πωλήσεων, των καθαρών κερδών, των κερδών ανά μετοχή, του μερίσματος ανά μετοχή, της μέσης αγοραίας τιμής της μετοχής, της λογιστικής αξίας ανά μετοχή, κ.λ.π. Πρόκειται για μια ζωτικής σημασίας στρατηγική παράμετρο της επιχείρησης, γιατί στην αντίθετη περίπτωση κινδυνεύει η θέση της στην αγορά με συνέπειες περιθωριοποίησής της.

1.3. Είδη Ανάλυσης Οικονομικών καταστάσεων

Υπάρχουν δύο είδη ανάλυσης των λογιστικών καταστάσεων, ανάλογα με τη θέση εκείνου, ο οποίος τη διενεργεί : η εσωτερική και η εξωτερική ανάλυση.

<i>Εσωτερική ανάλυση</i>

Η εσωτερική ανάλυση αναλαμβάνεται από πρόσωπα που έχουν άμεση σχέση με την επιχείρηση και έχουν συνεπώς τη δυνατότητα να αντλήσουν οποιαδήποτε πληροφορία περιέχεται στα λογιστικά βιβλία και σε άλλες πηγές παροχής πληροφοριών στο εσωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης, όπως στατιστικές για χρόνους απασχόλησης μηχανημάτων, εργατών, κ.λ.π., πληροφορίες από αρμόδια όργανα και ανώτερα στελέχη της επιχείρησης. Εσωτερικοί , λοιπόν, αναλυτές είναι κυρίως στελέχη της επιχείρησης, ορκωτοί ελεγκτές, κ.λ.π. Πρέπει να σημειωθεί ότι στο πλαίσιο της ανάλυσης, οι μέτοχοι και το εργαζόμενο προσωπικό θεωρούνται ως τρίτα πρόσωπα για την επιχείρηση, αφού δεν έχουν πρόσβαση στα πλήρη λογιστικά βιβλία.

Το μεγάλο πλεονέκτημα της εσωτερικής ανάλυσης είναι ότι ο αναλυτής μπορεί να ελέγξει την πολιτική των αποσβέσεων, τους κανόνες αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων, την ορθή ταξινόμηση των στοιχείων στις οικονομικές καταστάσεις, την αλλαγή στη μέθοδο αποτίμησης και τις επιπτώσεις της στις οικονομικές καταστάσεις, κ.λ.π.

Η εσωτερική ανάλυση, συνεπώς, παρέχει μεγαλύτερη διαύγεια και επιτρέπει στον αναλυτή να προχωρήσει σε βάθος, αξιοποιώντας όλα τα διαθέσιμα στοιχεία, σχηματίζοντας μια πιο ορθή εικόνα για την οικονομική κατάσταση, δραστηριότητα και αποδοτικότητα της επιχείρησης. Τέτοια ανάλυση αναλαμβάνεται συνήθως από τη διοίκηση, με στόχο τον προσδιορισμό της αποδοτικότητας των κεφαλαίων της επιχείρησης, την αξιολόγηση και ερμηνεία των μεταβολών στην οικονομική θέση της επιχείρησης, τη μέτρηση τον έλεγχο και την αξιολόγηση του βαθμού επιτυχίας των διαφόρων προγραμμάτων για την εξασφάλιση καλής χρηματοοικονομικής κατάστασης και αποδοτικότητας, κατά το στάδιο της εφαρμογής τους. Κατ' αυτόν τον τρόπο, επιτυγχάνεται ο έλεγχος της λειτουργίας και της ορθολογικής κατανομής των παραγωγικών πόρων της επιχείρησης.

Εξωτερική ανάλυση

Η εξωτερική ανάλυση διεξάγεται από πρόσωπα που βρίσκονται έξω από την επιχείρηση και έχουν στη διάθεσή τους, κατά κανόνα, τις δημοσιευμένες λογιστικές καταστάσεις, τις εκθέσεις του Δ.Σ., την έκθεση των εσωτερικών ελεγκτών, καθώς και το πιστοποιητικό των ορκωτών ελεγκτών (εφόσον η Α.Ε. ελέγχεται υποχρεωτικά ή προαιρετικά).

Πέρα από τα πιο πάνω στοιχεία, ο εξωτερικός αναλυτής πρέπει να προσφύγει και σε άλλες πηγές, όπως επετηρίδα χρηματιστηρίου και άλλα έντυπα πληροφόρησης, δημοσιεύσεις στον οικονομικό και πολιτικό τύπο, δημοσιευμένες σχετικές έρευνες, δελτία τραπεζών, επιμελητηρίων, συνολικούς δείκτες για την οικονομία (π.χ. για την απασχόληση, τις επενδύσεις, κ.λ.π.) και άλλα στοιχεία για την επιχείρηση και τον κλάδο της (π.χ. συνθήκες αγοράς, φήμη της επιχείρησης, ειδικά χαρακτηριστικά των προϊόντων της, κ.λ.π.).

Είναι φανερό, ότι ο εξωτερικός αναλυτής δεν μπορεί να γνωρίζει σε βάθος την επιχείρηση, αφού είναι ανεπαρκή τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή του, σε σχέση με τον εσωτερικό αναλυτή. Το έργο του είναι δύσκολο και γίνεται ακόμα δυσκολότερο, όσο πιο συνοπτικά είναι τα δημοσιευμένα στοιχεία από τις επιχειρήσεις. Η εξωτερική ανάλυση γίνεται κυρίως από πρόσωπα, τα οποία ενδιαφέρονται να προσδιορίσουν την οικονομική θέση και την αποδοτικότητα της επιχείρησης.

Όταν μιλάμε για προσδιορισμό της οικονομικής θέσης μιας επιχείρησης, εννοούμε:

- [1] Τη δυνατότητα που έχει η επιχείρηση να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της στο παρόν και στο μέλλον, ακόμη και κάτω από διαφορετικές συνθήκες.
- [2] Τη δυνατότητα να εκμεταλλευθεί τυχόν ευκαιρίες, με τη χρησιμοποίηση κεφαλαίων από ίδιες εσωτερικές πηγές ή από έκδοση νέων τίτλων μετοχών και ομολογιών, ή ακόμα με την άντληση κεφαλαίων από την προσφυγή στον τραπεζικό δανεισμό.
- [3] Τη δυνατότητα πληρωμής των ληξιπρόθεσμων τόκων και των υποχρεώσεων, καθώς και την καταβολή μερισμάτων χωρίς διακοπή.

Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να τονιστεί η σημαντικότερη συμβολή της εμπορικής (Ν.2190/20 περί Α.Ε.) και της λογιστικής νομοθεσίας (Π.Δ. 1123/1980 περί Ε.Γ.Λ.Σ.) στην εξωτερική ανάλυση, με την καθιέρωση και δημοσίευση ενιαίου τύπου οικονομικών καταστάσεων, σύμφωνα με τις σύγχρονες βασικές λογιστικές αρχές και κανόνες σύνταξης αυτών. Έτσι θεσμοθετείται η τυποποίηση και η αναλυτικότερη δημοσίευση των στοιχείων των ισολογισμών, με την καθιέρωση «λογιστικών σχεδίων» που δίνουν τη δυνατότητα χρησιμοποίησης κατάλληλων αριθμοδεικτών για βαθύτερη ανάλυση.

Η εξωτερική ανάλυση, παρά την ανεπάρκεια των στοιχείων που έχει στη διάθεσή της, αποκτά όλο και μεγαλύτερο ενδιαφέρον, αφού πολλοί είναι

εκείνοι που έχουν, άμεση ή έμμεση, σχέση με την επιχείρηση και ενδιαφέρονται για τη δραστηριότητα και την εξέλιξή της. Οι εξωτερικοί αναλυτές ενδιαφέρονται κυρίως να προσδιορίσουν την οικονομική κατάσταση (τρέχουσα και μακροχρόνια) της επιχείρησης και την αποδοτικότητά της. Για τον προσδιορισμό της αποδοτικότητας μιας επιχείρησης ερευνάται ιδιαίτερα το ύψος και η σταθερότητα των καθαρών κερδών της, καθώς και η τάση βελτίωσης αυτών στο μέλλον.

Στους εξωτερικούς αναλυτές περιλαμβάνονται :

- [1] Οι πελάτες και οι προμηθευτές.
- [2] Οι μέτοχοι , εταίροι , κ.α. (όταν δεν έχουν άμεση επαφή με την
- [3] επιχείρηση).
- [4] Οι τράπεζες και γενικά τα πιστωτικά ιδρύματα.
- [5] Το Δημόσιο (φορολογικές αρχές, Ε.Σ.Υ.Ε., κ.λ.π.).
- [6] Το προσωπικό της επιχείρησης και τα σωματεία του.
- [7] Τα Εμπορικά και Βιομηχανικά Επιμελητήρια.
- [8] Οι χρηματιστηριακοί κύκλοι , οι κύκλοι της κεφαλαιαγοράς.
- [9] Ο πολιτικός και ιδιαίτερα ο οικονομικός τύπος.
- [10] Οι επιστημονικοί κύκλοι (εκπαιδευτικά ιδρύματα, οικονομολόγοι ,στατιστικοί , κ.α.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ

2.1. Ορισμός Ταμειακών Ροών

Προκειμένου να δοθεί και αν κατανοηθεί πλήρως ο όρος των ταμειακών ροών, σκόπιμο είναι να δοθούν πρώτα κάποιοι πρόσθετοι όροι, όπως τα ταμειακά διαθέσιμα και τα ταμειακά ισοδύναμα.

Ως ταμειακά διαθέσιμα λοιπόν θεωρούνται τα μετρητά στο ταμείο της επιχείρησης καθώς τα αντίστοιχα μετρητά από καταθέσεις, τα οποία έχουν την δυνατότητα να αναληφθούν και να αντληθούν άμεσα. Πρόκειται για τα χρηματικά ποσά τα οποία εντοπίζονται στο ταμείο της επιχείρησης καθώς και αυτά που βρίσκονται σε τραπεζικούς της λογαριασμούς και τα οποία χρησιμοποιούνται για να εξυπηρετήσουν τις άμεσες ταμειακές της ανάγκες, και σε καμία περίπτωση δεν χρησιμοποιούνται για επενδυτικούς σκοπούς (Νιάρχος, 2004).

Για να χαρακτηριστεί μια επένδυση ως ταμειακό ισοδύναμο, πρέπει να έχει την δυνατότητα να είναι άμεσα μετατρέψιμη σε ορισμένο ποσό ταμειακών διαθεσίμων και να υφίσταται ασήμαντο κίνδυνο μεταβολής της αξίας της. Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο κρίνει ισοδύναμη μια επένδυση της οποίας η διάρκεια είναι σύντομη, και καθορίζεται τρεις μήνες ή λιγότερο από την ημερομηνία απόκτησης της επένδυσης. Κατά συνέπεια μια επένδυση αναφέρεται ως ταμειακό ισοδύναμο μόνον σε περιπτώσεις όπου έχει σύντομη λήξη.

Επιπλέον αποκλείονται από τα ταμειακά ισοδύναμα συμμετοχές σε κεφάλαιο ξένων επιχειρήσεων, με εξαίρεση την περίπτωση στην οποία στην πράξη αποτελούν ταμειακά ισοδύναμα (Πρωτοψάλτης, 1999). Αν για

παράδειγμα η επιχείρηση έχει προνομιούχες μετοχές οι οποίες αγοράστηκαν σε σύντομο χρόνο από τη λήξη τους και με συγκεκριμένη ημερομηνία εξαγοράς τους από τον εκδότη.

Οι καταθέσεις σε τραπεζικούς λογαριασμούς, όπως προ είπαμε είναι ισότιμες με διαθέσιμα, εφόσον όμως μπορούν να μεταβληθούν σε ένα εκ των προτέρων γνωστό ποσό και δεν υφίστανται σε σημαντικό κίνδυνο μεταβολής της αξίας τους(Νιάρχος, 2004).

Οι καταθέσεις όψεως από την άλλη ανταποκρίνονται άμεσα και στις δύο προϋποθέσεις που αναφέρθηκαν παραπάνω, καθώς οι καταθέσεις προθεσμίας υφίστανται κάποιο, έστω και ελάχιστο κίνδυνο, που είναι δυνατό να προκύψει εξαιτίας πιθανών μεταβολών των επιτοκίων και από την επιβάρυνση με πιθανούς τόκους ή έξοδα πρόωρης ανάληψης. Επομένως σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο, οι καταθέσεις για προθεσμίες που ξεπερνούν το χρονικό διάστημα των τριών μηνών δεν ενδείκνυται να θεωρούνται ισοδύναμες με διαθέσιμα (Νεγκάκης, 2012).

Ωστόσο μπορούμε να πούμε πως η συγκέντρωση πληροφοριών για τη διάρκεια των καταθέσεων προθεσμίας καθώς επίσης και για το αν ο σχετικός κίνδυνος στον οποίο υφίστανται δεν είναι υψηλός, παραμένει μια σχετική δύσκολη διαδικασία για τους εξωτερικούς αναλυτές. Στην περίπτωση που έχουμε μεταφορές διαθεσίμων από το ταμείο σε καταθέσεις οι οποίες είναι ισοδύναμες με διαθέσιμα δε θεωρούνται χρηματοοικονομικές ή επενδυτικές δραστηριότητες αλλά μέρος του ταμειακού προγραμματισμού, ο οποίος συνήθως απαιτεί μεταφορά διαθεσίμων σε λογαριασμούς καταθέσεων(Νιάρχος, 2004).

Αντίστοιχα ω ταμειακά ισοδύναμα ορίζονται οι βραχυπρόθεσμες, υψηλής ρευστότητας επενδύσεις, οι οποίες μπορούν απευθείας να μετατραπούν σε ορισμένα ποσά ταμειακών διαθεσίμων. Οι εν λόγω επενδύσεις δεν υπόκεινται σε σημαντικό κίνδυνο μεταβολής της αξίας τους. Τα ταμειακά ισοδύναμα χρησιμοποιούνται περισσότερο για να καλύψουν τις

βραχυπρόθεσμες ταμειακές ανάγκες της επιχείρησης παρά για επενδυτικούς σκοπούς (Αρτίκης, 1996).

Μπαίνοντας λοιπόν στο κυρίως θέμα του κεφαλαίου μπορούμε πλέον να ορίσουμε τις ταμειακές ροές ως τις εισροές και τις εκροές των ταμειακών διαθεσίμων καθώς και των ταμειακών ισοδυνάμων. Στις ταμειακές ροές δεν λαμβάνονται υπόψη κινήσεις μεταξύ στοιχείων τα οποία συνιστούν ταμειακά διαθέσιμα ή ταμειακά ισοδύναμα. Αυτό συμβαίνει γιατί αυτά τα στοιχεία αποτελούν κυρίως κομμάτι της ταμειακής διαχείρισης της επιχείρησης, παρά κομμάτι των λειτουργικών, επενδυτικών και χρηματοοικονομικών δραστηριοτήτων. Η ταμειακή διαχείριση περιλαμβάνει την επένδυση του ταμειακού πλεονάσματος σε ταμειακά ισοδύναμα.

2.2. Ταξινόμηση Ταμειακών Ροών

Η κατάσταση ταμειακών ροών που αφορά μια συγκεκριμένη λογιστική περίοδο πρέπει να εμπεριέχει υποχρεωτικά τις ταμειακές ροές της περιόδου αυτής ταξινομημένες κατά κατηγορία δραστηριοτήτων της επιχειρήσεως. Οι κατηγορίες αυτές ορίζονται με βάση το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο και είναι οι παρακάτω (Νιάρχος, 2004):

[1] Συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες [operating activities]

[2] Επενδυτικές δραστηριότητες [Investing activities]

[3] Χρηματοδοτικές δραστηριότητες (Financing activities)

Στην συνέχεια θα προχωρήσουμε στην λεπτομερή εξέταση κάθε μίας από τις παραπάνω κατηγορίες. Συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες

Συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες (operating activities)
--

Οι ταμειακές ροές που προέρχονται από τις συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες είναι οι ταμειακές επιδράσεις των συναλλαγών καθώς και άλλων πράξεων οι οποίες υπολογίζονται κατά την διαδικασία του προσδιορισμού του καθαρού αποτελέσματος της επιχειρήσεως.

Αυτού του είδους οι ταμειακές ροές επιδεικνύουν κατά πόσο οι συνήθεις αυτές επιχειρηματικές δραστηριότητες έχουν δημιουργήσει ταμειακές εισροές οι οποίες θα θεωρούνται επαρκείς για την πληρωμή των δανείων, τη συντήρηση της επιχειρησιακής ικανότητας της επιχειρήσεως, την πληρωμή μερίσματος και την πραγματοποίηση νέων επενδύσεων, χωρίς προσφυγή σε εξωτερικές πηγές χρηματοδότησεως (Αρτίκης, 1996).

Σύμφωνα με το διεθνές λογιστικό πρότυπο οι ταμειακές ροές που προέρχονται από συνήθεις δραστηριότητες της επιχείρησης αναφέρονται, χωρισμένες στις εξής κατηγορίες:

- [1] ταμειακές εισροές προερχόμενες από πώληση αγαθών όπως και παροχή υπηρεσιών
- [2] ταμειακές εισροές προερχόμενες από δικαιώματα, αμοιβές, προμήθειες κλπ.
- [3] ταμειακές εκροές προς προμηθευτές αγαθών και υπηρεσιών
- [4] ταμειακές εκροές προς τους εργαζομένους (μισθοί, ημερομίσθια, ασφάλιση)
- [5] ταμειακές εισροές και εκροές μιας ασφαλιστικής επιχειρήσεως για ασφάλιστρα, αποζημιώσεις, συντάξεις και άλλες ασφαλιστικές παροχές
- [6] ταμειακές εκροές για φόρους
- [7] ταμειακές εισροές και εκροές από άλλες εμπορικές συμβάσεις

Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφέρουμε και τις παρακάτω παράμερους (Νεγκάκης, 2012):

- [1] Κάποιες συναλλαγές όπως για παράδειγμα η πώληση παγίων, δύναται να δημιουργήσουν κέρδος ή ζημία η οποία έχει υπολογιστεί στο συνολικό αποτέλεσμα της επιχειρήσεως, αλλά ως ταμειακές εισροές επιβάλλεται να συμπεριληφθούν στις επενδυτικές δραστηριότητες της επιχειρήσεως.

[2] Επιπλέον, η αγορά ή πώληση χρεογράφων, όταν πραγματοποιείται συστηματικά θεωρείται συνήθης επιχειρηματική πράξη, και η αντίστοιχη ταμειακή εισροή ή εκροή θα ενταχθεί στην κατηγορία αυτή.

[3] Είναι πιθανό ακόμα και μια απλή συναλλαγή, π.χ. η πληρωμή ενός τοκοχρεολυσίου, να αφορά κατά τους τόκους τη συνήθη δραστηριότητα της επιχείρησης και κατά το κεφάλαιο την χρηματοδοτική της δραστηριότητα,

[4] Τέλος, ορισμένες δραστηριότητες της επιχείρησης οι οποίες είναι τραπεζικής δανειακής φύσεως, μπορούν να ενταχθούν στις συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες, επειδή σε πολλές περιπτώσεις επηρεάζουν και συμμετέχουν στην διαμόρφωση των αποτελεσμάτων της επιχείρησης.

Επενδυτικές δραστηριότητες (operating activities)

Στις επενδυτικές δραστηριότητες μιας επιχείρησης συγκαταλέγονται τα παρακάτω:

[1] η χορήγηση δανείων καθώς και η είσπραξη αυτών,

[2] η απόκτηση και η διάθεση πάσης φύσεως χρεογράφων (μετοχών, ομολογιών κλπ.),

[3] η αγορά και η πώληση παγίων και άλλων μέσων παραγωγής αγαθών ή υπηρεσιών.

Οι ταμειακές ροές που προκύπτουν από τις επενδυτικές δραστηριότητες είναι μέγιστης σημασίας για την επιχείρηση γιατί στην ουσία αφορούν επενδύσεις οι οποίες πραγματοποιούνται με σκοπό την δημιουργία μελλοντικών πηγών εσόδων. Βάσει του Διεθνές Λογιστικού Προτύπου έχουμε και σε αυτήν την κατηγορία τις ακόλουθες υποκατηγορίες:

[1] ταμειακές εκροές που πραγματοποιούνται με σκοπό να αποκτηθούν πάγια στοιχεία, υλικά και άυλα όπως και άλλα στοιχεία

μακροπρόθεσμης φύσης. Σε αυτές εμπεριέχονται ακόμα εκείνες οι εκροές οι οποίες αφορούν έξοδα ιδρύσεως, οργάνωσης και πρώτης εγκαταστάσεως,

[2] ταμειακές εισροές που προέρχονται από την πώληση των ως άνω αναφερόμενων στοιχείων.

[3] ταμειακές εκροές που πραγματοποιήθηκαν για την απόκτηση πάσης φύσεως συμμετοχών και χρεογράφων.

[4] ταμειακές εισροές που προέρχονται από την πώληση των προαναφερόμενων συμμετοχών και χρεογράφων.

[5] ταμειακές εκροές για χορήγηση προκαταβολών και δανείων σε τρίτους.

[6] ταμειακές εισροές από την είσπραξη των προαναφερόμενων προκαταβολών και δανείων.

[7] ταμειακές εκροές για την απόκτηση «νέων χρηματοοικονομικών εργαλείων»

[8] ταμειακές εισροές από την πώληση «νέων χρηματοοικονομικών εργαλείων»

Είναι αναγκαίο να διευκρινιστεί πως οι ταμειακές εκροές που μόλις αναφέραμε σχετίζονται με επενδύσεις, δηλαδή σε μακροχρόνια απόθεση και όχι σε σύντομη μεταπώληση των αποκτημένων περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης (Αρτίκης, 1996).

Χρηματοδοτικές δραστηριότητες (Financing activities)
--

Στις δραστηριότητες χρηματοδοτικής φύσεως εμπεριέχονται η χρηματοδότηση αυτής από τους κεφαλαιούχους-ιδιοκτήτες αυτής, δηλαδή τους μετόχους της ή εταίρους, αλλά και η επιστροφή σε αυτή των επενδυθέντων και των ωφελειών. Επίσης, συμπεριλαμβάνεται η ανάληψη

οποιοδήποτε δανείου ή πιστώσεως και η επιστροφή του. Και αυτό το είδος των ταμειακών ροών θεωρούνται ιδιαίτερα σημαντικά καθώς προσδιορίζουν τις μελλοντικές ροές κεφαλαίων (εισροές και εκροές). Στην κατηγορία χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων της επιχείρησης περιλαμβάνονται οι ακόλουθες ταμειακές ροές, βάσει πάντα του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου:

- [1] ταμειακές εισροές από την είσπραξη του κεφαλαίου (αρχικού και κάθε αυξήσεως),
- [2] ταμειακές εκροές για την εξαγορά των ιδίων μετοχών ή την επιστροφή των εταιρικών κεφαλαίων στους δικαιούχους.
- [3] ταμειακές εισροές από τη σύναψη δανείων και πιστώσεων κάθε κατηγορίας,
- [4] ταμειακές εκροές για την επιστροφή των ανωτέρω δανείων και πιστώσεων.
- [5] ταμειακές εκροές του μισθωτή για τη μείωση της απομένουσας υποχρεώσεως από τη χρηματοδοτική μίσθωση.

Τόκοι και μερίσματα

Σε όλες τις προαναφερόμενες κατηγορίες ταμειακών ροών που περιγράψαμε παραπάνω δεν συμπεριλαμβάνονται ταμειακές ροές (εισροές και εκροές) που αφορούν τόκους και μερίσματα, οι οποίες εισπράττονται και πληρώνονται από την επιχείρηση (Charitou, 1997).

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο υποχρεώνει να διαφαίνονται και να αποκαλύπτονται οι ταμειακές ροές για τόκους και μερίσματα, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι κάθε επιχείρηση φέρει το δικαίωμα να κατατάσσει και να ταξινομή τις ροές αυτές, κατά πάγιο τρόπο, σε μια από τις τρεις προαναφερόμενες κατηγορίες ταμειακών ροών. Επιπλέον επισημαίνεται από το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο πως στην κατάσταση ταμειακών ροών είναι υποχρεωτικό να αποκαλύπτεται το καθολικό ποσό των τόκων οι οποίοι πληρώθηκαν κατά τη διάρκεια της λογιστικής περιόδου. Η κατάσταση ταμειακών ροών, ανεξάρτητα από το αν απεικονίζονται οι τόκοι αυτοί ως

δαπάνη στην ανάλυση του λογαριασμού αποτελεσμάτων ή αν έχουν κεφαλαιοποιηθεί, και συνεπώς απεικονίζονται στα έξοδα πολυετούς αποσβέσεως

Παρά το γεγονός ότι για κάθε επιχείρηση η ταξινόμηση των τόκων που πληρώθηκαν και των τόκων και των μερισμάτων τα οποία εισπράχθηκαν είναι ελεύθερη, αυτό δεν ισχύει για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο υποχρεώνει οι τόκοι οι οποίοι καταβλήθηκαν καθώς και οι τόκοι και τα μερίσματα τα οποία αντίστοιχα εισπράχθηκαν, να ταξινομούνται ως ταμειακές ροές, συμπεριλαμβανόμενα στην πρώτη κατηγορία που περιγράψαμε, δηλαδή αυτή των συνήθων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στις περιπτώσεις που πρόκειται για πιστωτικό ίδρυμα.

Η ταξινόμηση αυτή είναι λογική και δικαιολογείται από το γεγονός πως οι καταβληθέντες τόκοι, όπως επίσης και αυτοί από μερίσματα τα οποία εισπράχθηκαν, συμβάλλουν στη διαμόρφωση των αποτελεσμάτων του πιστωτικού ιδρύματος (Νεγκάκης, 2012). Σε περίπτωση που γινόταν η ταξινόμηση τους σε διαφορετικές κατηγορίες όπως π.χ. η ταξινόμηση στις χρηματοδοτικές και επενδυτικές δραστηριότητες φανερώνει το γεγονός πως αποτελούν κόστος των πηγών χρηματοδότησεως ή ωφέλειες των επενδύσεων αντίστοιχα (Αρτίκης, 1996).

Συνοψίζοντας, όσο αφορά τα μερίσματα τα οποία πληρώνονται από την επιχείρηση, αυτά δύναται να καταχωρηθούν στην κατηγορία των ταμειακών ροών των χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων, δεδομένου πως απαρτίζουν κόστος των ιδίων κεφαλαίων. Η ταξινόμηση των μερισμάτων αυτών στις ταμειακές ροές των συνήθων επιχειρηματικών συναλλαγών, έχει ως στόχο έχει να δηλώσει πως η πληρωμή του μερίσματος γίνεται από τις ταμειακές ροές των συνήθων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Φόρος Εισοδήματος

Ο φόρος εισοδήματος πρέπει υποχρεωτικά να απεικονίζεται ξεχωριστά στη κατηγορία των ταμειακών ροών, που αφορούν τις συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες (operating activities), βάσει του Διεθνούς

Λογιστικού Προτύπου. Φυσικά, επισημαίνεται πως ένας φόρος ο οποίος πληρώθηκε δύναται να ταξινομηθεί σε μια ξεχωριστή κατηγορία ταμειακών ροών, όπως των επενδυτικών και χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων μιας επιχειρήσεως, εφόσον στην πραγματικότητα αφορά και συνδέεται με τις δραστηριότητες αυτές.

Στην πράξη πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη μας ότι είναι ιδιαίτερα δύσκολο να συνδέσει κάποιος τους φόρους οι οποίοι πληρώνονται με ορισμένες συναλλαγές, ταξινομούνται κατά κανόνα στην κατηγορία των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (Αποστολόπουλος, 2007). Στις περιπτώσεις όπου οι πληρωθέντες φόροι εισοδήματος σχετίζονται με περισσότερες κατηγορίες ταμειακών ροών και σαφώς έχουν ταξινομηθεί αναλόγως, είναι αναγκαίο να φαίνεται το συνολικό ποσό των πληρωθέντων φόρων.

Συμμετοχές σε εξαρτημένες, συγγενείς επιχειρήσεις και Κοινοπραξίες

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο αναφερόμενο στο θέμα των συμμετοχών σε εξαρτημένη ή σε συγγενή επιχείρηση οι οποίες συμμετοχές δύναται να απεικονίζονται λογιστικώς με τη μέθοδο του κόστους κτήσεως ή με τη μέθοδο της καθαρής θέσεως, επισημαίνει ότι η επιχείρηση που έχει τις συμμετοχές, δηλαδή ο επενδυτής, περιορίζει την αναφορά του στην κατάσταση ταμειακών ροών μόνο στις ταμειακές ροές οι οποίες αφορούν αυτόν και την εταιρία που συμμετέχει, όπως λόγου χάρη είναι τα μερίσματα και οι προκαταβολές. Επισημαίνεται επιπλέον πως ότι στην κατάσταση ταμειακών ροών της μητρικής επιχειρήσεως δεν λαμβάνονται υπόψη οι ταμειακές ροές της εξαρτημένης ή της συγγενικής επιχείρησης (Πρωτοψάλτης, 1999).

Ακόμα το πρότυπο αυτό ορίζει πως η επιχείρηση η οποία συμμετέχει σε μια Κοινοπραξία και καταρτίζει τα δικαιώματά της στην Κοινοπραξία αυτή κάνοντας χρήση της αναλογικής μεθόδου ενσωματώσεως, υποχρεωτικά θα συμπεριλαμβάνει στην ενοποιημένη κατάσταση ταμειακών ροών το αναλογικό της μερίδιο στο άθροισμα των ταμειακών ροών της κοινοπραξίας.

Σε περιπτώσεις όμως όπου η επιχείρηση η οποία αποτελεί μέρος μιας Κοινοπραξίας εικονίζει τη συμμετοχή της αυτή με τη μέθοδο της καθαρής θέσεως, τότε στην κατάσταση ταμειακών ρών πρέπει να εμπεριέχει τις ταμειακές ροές οι οποίες σχετίζονται με τη συμμετοχή της στην Κοινοπραξία, κοινώς εισπράξεις και πληρωμές μεταξύ της επιχειρήσεως η οποία συμμετέχει και της Κοινοπραξίας.

Γίνεται ξεκάθαρο πως ο λογιστικός τρόπος απεικόνισεως της συμμετοχής της επιχείρησης στην Κοινοπραξία καθορίζει ποιες τις ταμειακές ροές οι οποίες θα εμπεριέχονται στην κατάσταση ταμειακών ρών της επιχειρήσεως η οποία συμμετέχει. Η αναλογική ενσωμάτωση της συμμετοχής στην Κοινοπραξία παρέχει το δικαίωμα αναλογικής απεικόνισης του αθροίσματος των ταμειακών ρών της Κοινοπραξίας στην κατάσταση ταμειακών ρών της επιχειρήσεως η οποία συμμετέχει στην Κοινοπραξία. Αντιστρόφως η αναπαράσταση της συμμετοχής με το σύστημα της καθαρής θέσεως, απαγορεύει την απεικόνιση στην κατάσταση ταμειακών ρών παρά μόνο των μεταξύ της επιχειρήσεως και της Κοινοπραξίας ρών.

Αγορές και πωλήσεις εξαρτημένων και άλλων επιχειρήσεων

Οι ταμειακές ροές που αφορούν τις αγορές ή αντίστοιχα τις πωλήσεις των εξαρτημένων επιχειρήσεων καθώς και άλλων επιχειρηματικών μονάδων είναι υποχρεωτικό να απεικονίζονται με ξεχωριστό τρόπο, όπως επίσης και να ταξινομούνται μεταξύ των επενδυτικών δραστηριοτήτων της επιχείρησης. Ακόμα από το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο ορίζει και κάποιες επιπλέον παραμέτρους σχετικές με το θέμα αυτό τις οποίες θα δούμε αμέσως.

Γενικά όλες οι επιχειρήσεις είναι υποχρεωμένες να καταστούν φανερο στο άθροισμα, και τις αγορές και τις πωλήσεις εξαρτημένων ή άλλων επιχειρηματικών μονάδων στην διάρκεια μιας λογιστικής περιόδου και ειδικότερα:

[1] Τη συνολική αξία αγοράς ή πωλήσεως.

- [2] Την αναλογία της αξίας αγοράς ή πωλήσεως η οποία αφορά τα ταμειακά διαθέσιμα και τα προς αυτά ισοδύναμα στοιχεία.
- [3] Τα ταμειακά διαθέσιμα και τα προς αυτά ισοδύναμα τα οποία υπάρχουν στις εξαρτημένες ή άλλες επιχειρηματικές μονάδες που αγοράστηκαν ή πωλήθηκαν.
- [4] Τα κονδύλια των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, εκτός των ταμειακών διαθεσίμων και ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων, που υπάρχουν στις εξαρτημένες ή άλλες επιχειρηματικές μονάδες, που αγοράστηκαν ή πωλήθηκαν.

Όλη η παραπάνω διαδικασία, δηλαδή η ξεχωριστή παράθεση και παρουσίαση των ταμειακών ροών των αγορών και πωλήσεων των εξαρτημένων καθώς και άλλων επιχειρηματικών μονάδων, συνάμα με την επίσης ξεχωριστή αποκάλυψη των χρηματικών ποσών των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων τα οποία υπάρχουν στις αγορασθείσες εξαρτημένες ή άλλες επιχειρηματικές μονάδες, μας δίνει το πλεονέκτημα να διαφοροποιήσουμε αυτού του είδους τις ταμειακές ροές από εκείνες οι οποίες προέρχονται από τις συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες, επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες(Νιάρχος, 2004).

Συνοψίζοντας πρέπει να αναφέρουμε πως το συνολικό ποσό των ταμειακών ροών οι οποίες εισπράχθηκαν και πληρώθηκαν, για λόγους πώλησης ή αγοράς παρουσιάζεται στην κατάσταση ταμειακών ροών καθαρό. Με την έννοια καθαρό εννοούμε ότι δεν λαμβάνονται υπόψη τα κονδύλια των ταμειακών διαθεσίμων και ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων τα οποία υπάρχουν στις αγορασθείσες ή πωληθείσες επιχειρήσεις.

Έκτακτα, ανόργανα και κονδύλια προηγούμενης χρήσεως

Και σε αυτήν την περίπτωση οι ταμειακές ροές οι οποίες σχετίζονται με έκτακτα, ανόργανα ή και κονδύλια προηγούμενης χρήσεως είναι υποχρεωτικό να παρουσιάζονται ξεχωριστά, ωστόσο πάντα θα υπάγονται

στην κατηγορία εκείνων των δραστηριοτήτων η οποία κρίνεται ως πλέον αρμόζουσα σε αυτά, προκειμένου οι χρήστες των καταστάσεων των ταμειακών ροών να είναι σε θέση να κατανοήσουν τη φύση και την επιρροή την οποία ασκούν τα ποσά αυτών στις παρούσες και μελλοντικές ταμειακές ροές της επιχείρησης.

Στις περιπτώσεις αυτές είναι υποχρεωτικό να εξακριβώνεται η φύση και η προέλευση των ταμειακών ροών και όχι η φύση και προέλευση των κονδυλίων. Αν για παράδειγμα έχουμε μια ταμειακή ροή η οποία προέρχεται από την πώληση κάποιου πάγιου στοιχείου, η οποία είναι υποχρεωτικό να παρουσιαστεί ιδιαιτέρως στην κατηγορία των επενδυτικών δραστηριοτήτων της επιχείρησης ανεξάρτητα από το γεγονός αν πραγματοποιήθηκε κέρδος ή ζημία και επίσης ανεξάρτητα, από το γεγονός αν το αποτέλεσμα της πωλήσεως παρουσιάζεται στο λογαριασμό των αποτελεσμάτων μεταξύ των εκτάκτων ή ανόργανων κονδυλίων.

Σαφώς πάντα υπάρχουν και οι περιπτώσεις στις οποίες δεν δημιουργούνται ταμειακές ροές ορισμένες από τέτοιου είδους έκτακτες συναλλαγές. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτού αποτελεί και η διαγραφή ενός πάγιου στοιχείου. Σε μια τέτοια περίπτωση είναι απαραίτητο να πραγματοποιηθεί προσαρμογή του λογαριασμού των αποτελεσμάτων, στον οποίο έχει μεταφερθεί ένα αποτέλεσμα από τη διαγραφή, προκειμένου να προσδιορισθούν οι ταμειακές ροές από τις συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Σε γενικές γραμμές πάντως η φύση των ταμειακών επιπτώσεων των εκτάκτων και ανόργανων κονδυλίων, δεν είναι σε όλες τις περιπτώσεις εύκολα εξακριβώσιμη. Για το λόγο αυτό είναι απαραίτητο να επιδεικνύεται ιδιαίτερη προσοχή στην διαδικασία αυτή. Μια πρόβλεψη η οποία καταχωρείται σε δεδομένη λογιστική περίοδο σε βάρος των αποτελεσμάτων της περιόδου αυτής είναι δυνατό να εμφανίσει σε μελλοντική χρονική στιγμή ταμειακές ροές σε περισσότερες χρήσεις ή αυτές να σχετίζονται με περισσότερες κατηγορίες δραστηριοτήτων.

Έχουμε ήδη αναφέρει σε προηγούμενη παράγραφο πως ο φόρος εισοδήματος παρουσιάζεται μεταξύ των συνήθων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και περιλαμβάνει και το ποσό του φόρου το οποίο αντιστοιχεί στα έκτακτα και ανόργανα κονδύλια και δεν διαχωρίζεται. Κατά συνέπεια οι ταμειακές ροές των εκτάκτων και ανόργανων κονδυλίων δεν περιέχουν τους φόρους οι οποίοι αναλογούν στα έκτακτα και ανόργανα κονδύλια (Πρωτοψάλτης, 1999).

Ένα πολύ σημαντικό στοιχείο για την αξιολόγηση των επιχειρήσεων είναι η ικανότητά τους να δημιουργούν και να διαχειρίζονται τα ταμειακά τους διαθέσιμα. Δηλαδή να καθορίζουν το χρόνο και τη βεβαιότητα δημιουργίας τους έτσι ώστε να διασφαλίζουν τους πόρους κεφαλαίων, να μπορούν να προγραμματιστούν αποτελεσματικά οι χρήσεις των ταμειακών ροών, να είναι εφικτή η παροχή των απαραίτητων πληροφοριών στους διοικούντες, στους μετόχους, στους επενδυτές, στους πιστωτές, και σε οποιονδήποτε άλλο ενδιαφερόμενο.

Αυτό είναι χρήσιμο στις παραπάνω ομάδες ενδιαφερομένων για να μπορέσουν να αποκτήσουν ολοκληρωμένη άποψη όσον αφορά τις λειτουργικές, επενδυτικές και χρηματοοικονομικές δραστηριότητες της επιχείρησης. Η διατήρηση ενός συγκεκριμένου βαθμού αποδοτικότητας, όπως και η επικράτηση κάποιου ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από το ρυθμό αύξησης των κερδών σε συνδυασμό με τη διαθεσιμότητα επαρκών καθαρών ταμειακών εισροών σε άμεσες και μελλοντικές περιόδους.

Ανεξάρτητα από το βαθμό κερδοφορίας μιας επιχείρησης, είναι αναγκαίο να παράγονται καθαρές εισροές ταμειακών διαθεσίμων οι οποίες θα χρησιμοποιούνται προκειμένου να καλύψουν τις λειτουργικές, επενδυτικές και χρηματοοικονομικές ανάγκες της επιχείρησης. Η κατάσταση ταμειακών ροών πραγματεύεται και παρουσιάζει ακριβώς αυτό (Κοτζαμάνης, 2006).

2.3. Κατάσταση Ταμειακών Ροών

Η κατάσταση ταμειακών ροών αποτελεί την ιστορική εξέλιξη, ως προς τη χρήση, της καταστάσεως μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως ή της προηγηθείσας καταστάσεως πηγών και χρήσεως κεφαλαίων. Αποτελεί την σύγχρονη έκφραση της Καταστάσεως μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως με βάση το Ταμείο. Το σχέδιο του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου όριζε ότι η Κατάσταση ταμειακών ροών [cash flows statement] θα αντικαταστούσε την Κατάσταση μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως (statement of changes financial position).

Ως κατάσταση ταμειακών ροών ορίζεται η κατάσταση η οποία απεικονίζει τις επιδράσεις (αυξήσεις και μειώσεις) πάνω στα ταμειακά διαθέσιμα, όπως και τις επιδράσεις σε ισοδύναμα σε αυτά στοιχεία, οι οποίες προέρχονται από τις συνήθεις επιχειρηματικές συναλλαγές, τις επενδυτικές και τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες μιας επιχειρήσεως στην διάρκεια συγκεκριμένης χρονικής περιόδου, και από όλους εκείνους τους παράγοντες τους οποίους περιγράψαμε στην προηγούμενη παράγραφο (Πρωτοψάλτης, 1999).

Η κατάσταση ταμειακών ροών μας παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες για την αύξηση ή μείωση των ταμειακών ή χρηματικών διαθεσίμων, όπως και των ισοδύναμων προς αυτά στοιχείων, κατά τη διάρκεια της χρήσεως.

Σύμφωνα πάντα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο ορίζεται πως κάθε επιχείρηση είναι υποχρεωμένη να συντάσσει κατάσταση ταμειακών ροών. Θεωρείται λοιπόν και παρουσιάζεται ως αναπόσπαστο κομμάτι των οικονομικών καταστάσεων της, για κάθε χρονική περίοδο που καταρτίζονται τέτοιες καταστάσεις. Αντίθετα πάντως από το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο, η Ελληνική και η Εμπορική νομοθεσία δεν αναφέρουν καμία τέτοια υποχρέωση, ούτε σε προαιρετικό στάδιο. Η υποχρεωτική σύνταξη της κατάστασης ταμειακών ροών αφορά όλα τα ασφαλιστικά καθώς και τα πιστωτικά ιδρύματα.

Ο πρωταρχικός σκοπός της Καταστάσεως ταμειακών ροών είναι να δίνει στοιχεία σχετικά με τις ταμειακές εισροές και εκροές μιας επιχείρησης στη διάρκεια μιας λογιστικής περιόδου. Δευτερευόντως, αποβλέπει στο να παρέχει πληροφορίες για τις επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες της επιχειρήσεως κατά τη διάρκεια της ίδιας λογιστικής περιόδου

Τα άτομα τα οποία κάνουν χρήση των οικονομικών καταστάσεων ενδιαφέρονται να ενημερωθούν για τον τρόπο με τον οποίο η επιχείρηση δημιουργεί και μεταχειρίζεται τα χρηματικά διαθέσιμα και τα προς αυτά ισοδύναμα στοιχεία. Η πληροφόρηση αυτή δεν έχει σχέση με το είδος της επιχειρήσεως και πρέπει να παρέχεται ακόμη και για τις επιχειρήσεις που έχουν ως αντικείμενο το εμπόριο του χρήματος, όπως οι Τράπεζες. Τα χρηματικά διαθέσιμα τα οποία παράγονται από τις επιχειρηματικές δραστηριότητες είναι αναγκαία για τη διεκπεραίωση αυτών των δραστηριοτήτων, για την πληρωμή των υποχρεώσεων και την απόδοση των ωφελειών στους επενδυτές. Από όλα τα παραπάνω γίνονται εμφανείς ο σκοπός και οι επιδιώξεις της κατάστασης των ταμειακών ροών.

Η αξία της κατάστασης ταμειακών ροών βρίσκεται στο γεγονός ότι προσφέρει πληροφορίες για μια σειρά θεμελιωδών μεγεθών, τα οποία είναι τα παρακάτω (Bernard et Stober, 1989):

- [1] Η ρευστότητα,
- [2] Η χρηματοοικονομική ευκαμψία,
- [3] Η ποιότητα κερδών και
- [4] Η δυνατότητα πρόβλεψης μελλοντικών κερδών και ταμειακών ροών για μια επιχείρηση

Η έννοια της ρευστότητας αναφέρεται στη δυνατότητα που πρέπει να έχει μια επιχείρηση με σκοπό να είναι σε θέση να ικανοποιεί τις

βραχυχρόνιες, κυρίως υποχρεώσεις της, όταν αυτές πλησιάζουν στην λήξη τους. Η ικανοποίηση των βραχυχρόνιων υποχρεώσεων της επιχείρησης προϋποθέτει ορθές προβλέψεις των εισπράξεων και πληρωμών της (άμεσων και μελλοντικών ταμειακών εισροών και εκροών της επιχείρησης).

Η έννοια της χρηματοοικονομικής ευκαμψίας αφορά την ικανότητα μιας επιχείρησης να μεταχειρίζεται τα ταμειακά διαθέσιμα επιδιώκοντας να καλύπτει διάφορες ανάγκες που δεν αναμένονταν και να ωφελείται από ευκαιρίες οι οποίες εμφανίζονται. Η επιχείρηση είναι δυνατόν να πολλαπλασιάσει τα ταμειακά της διαθέσιμα με ποικίλους τρόπους όπως για παράδειγμα με την έκδοση νέων μετοχών, με τη αποδοχή τραπεζικού δανεισμού, με την αναβάθμιση λειτουργικών δραστηριοτήτων ή με τη ελάττωση των εξόδων της. Η ικανότητα μεγέθυνσης των ταμειακών διαθεσίμων εξυπνοεί την υπόσταση ενός υψηλού βαθμού χρηματοοικονομικής ευκαμψίας.

Τέλος, η κατάσταση ταμειακών ροών δίνει την δυνατότητα να εκτιμηθεί το είδος και η ποιότητα των κερδών, δίνοντας τη δυνατότητα αντιπαραβολής των ταμειακών ροών που προέρχονται από λειτουργικές δραστηριότητες με τα αποτελέσματα της χρήσης και εμφανίζοντας τους λόγους για τους οποίους τα κέρδη διακρίνονται από τις ταμειακές ροές που προέρχονται από λειτουργικές δραστηριότητες. Το ξεχωριστό ενδιαφέρον για την ποιότητα των κερδών οφείλεται στην άνεση που έχει η διοίκηση της εκάστοτε επιχείρησης να επιχειρήσει να επιτύχει ένα προκαθορισμένο ύψος κερδών, το οποίο έχει εξαρχής θέσει ως στόχο, δηλαδή στην ικανότητα την οποία έχει να κατευθύνει τα αποτελέσματα χρήσης, κάνοντας χρήση νόμιμων λογιστικών μεθόδων (Bernstein,1993).

Η μείζονα ικανότητα επιρροής των αποτελεσμάτων χρήσης συγκρινόμενη με τις ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες υποχρεώνει τους εξωτερικά ενδιαφερόμενους (επενδυτές, πιστωτές κ.α.) να κάνουν χρήση των ταμειακών ροών από λειτουργικές δραστηριότητες για τη διεξαγωγή διαχρονικών συγκρίσεων, ενώ οι ταμειακές ροές από λειτουργικές

δραστηριότητες ερευνούν και απεικονίζουν στοιχεία για την ποιότητα των κερδών της και τη βιώσιμη πορεία της.

Η κατάσταση ταμειακών ροών με δεδομένο το κεφάλαιο κίνησης, δηλαδή τη διαφορά μεταξύ του κυκλοφορούντος ενεργητικού και του βραχυχρόνιου παθητικού, την οποία διεθνώς ετοιμάζαν οι επιχειρήσεις, πριν την χρήση του προτύπου αυτού, θα παρουσιάσει προβλήματα που είναι άμεσα συνδεδεμένα με την αποτίμηση των αποθεμάτων και των απαιτήσεων, δηλαδή το εφικτό της πώλησης των αποθεμάτων και είσπραξης των απαιτήσεων στις λογιστικές τους αξίες. Αν οι πραγματικές αξίες των αποθεμάτων και των απαιτήσεων είναι πιο μικρές σε σχέση με αυτές που παρουσιάζονται στον ισολογισμό, τότε το κεφάλαιο κίνησης και οι αναμενόμενες εισροές θα παρουσιάζονται σε υψηλότερα επίπεδα από ότι τα πραγματικά, εξαπατώντας ως ακολούθως το χρήστη των λογιστικών καταστάσεων.

Οι καταστάσεις ροών που ετοιμάζονται με δεδομένο το κεφάλαιο κίνησης δεν φανερώνουν την εμφάνιση προβλημάτων ρευστότητας, ενώ είναι δυσεπίτευκτο ένας αναλυτής να γνωρίσει τη δυνατότητα ρευστοποίησης των στοιχείων του κυκλοφορούντος ενεργητικού. Η μέθοδος επιπλέον αποτίμησης των αποθεμάτων όπως και το ύψος των διενεργουμένων προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις, επιδράει άμεσα στο κεφάλαιο κίνησης. Επιπλέον, η έννοια του κεφαλαίου κίνησης προϋποθέτει την αυθαίρετη ταξινόμηση μέρους των κτιρίων, μηχανημάτων, επίπλων και λοιπών παγίων ως στοιχείων του «μακροχρόνιου ενεργητικού», καθώς είναι γνωστό πως θα χρησιμοποιηθούν στην επόμενη χρήση και αντίστροφα μέρους των αποθεμάτων και πιθανόν των απαιτήσεων ως στοιχείων του κυκλοφορούντος ενεργητικού, ενώ είναι γνωστό ότι δε θα ρευστοποιηθούν στην επόμενη χρήση.

Οι αυθαίρετες αυτές κατατάξεις των στοιχείων του ενεργητικού σε βραχυχρόνια και μακροχρόνια επηρεάζουν τόσο τον αντικειμενικό υπολογισμό του κεφαλαίου κίνησης όσο και την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τη ρευστότητα μιας επιχείρησης όπως την δείχνει το κεφάλαιο κίνησης.

Η κατάσταση ταμειακών ροών με δεδομένα τα ταμειακά διαθέσιμα καθίσταται εξαιρετικά ωφέλιμη στους χρηματοοικονομικούς αναλυτές, διότι δίνει την δυνατότητα του εύκολου υπολογισμού των αδέσμευτων ταμειακών ροών. Οι αδέσμευτες ταμειακές ροές είναι οι ταμειακές ροές που προέρχονται από λειτουργικές δραστηριότητες αφαιρούμενων των απαραίτητων καθαρών εκροών για επενδύσεις καθώς και εξυπηρετήσεις χρεών.

Οι αδέσμευτες ταμειακές ροές δύνανται να χρησιμοποιηθούν στην διαδικασία λήψης αποφάσεων σχετικών με την ανάληψη και χρηματοδότηση νέων επενδύσεων, τη μερισματική τακτική της επιχείρησης, την εξόφληση υποχρεώσεων, την αποτίμηση μετοχών που συναλλάσσονται στο χρηματιστήριο όπως επίσης και την αποτίμηση ακέραιων επιχειρήσεων που πρόκειται να εξαγοραστούν(Αρτίκης, 1996).

Παρόλο που η κατάσταση ταμειακών ροών στηρίζεται στα οικονομικά στοιχεία που αναφέρονται στους ισολογισμούς και στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως, σκοπός της δεν αποτελεί η υποκατάσταση των ανωτέρω λογιστικών καταστάσεων(Bernstein,1993). Αντιθέτως στοχεύει στο να παρέχει μια επιπρόσθετη βοήθεια σε όλους τους ενδιαφερόμενους προκειμένου να αποκτήσουν καλύτερη αντίληψη των δραστηριοτήτων μιας επιχείρησης.

Η ωφελιμότητα της κατάστασης ταμειακών ροών επεκτείνεται πέραν της απλής ανάλυσης των εσόδων και εξόδων της επιχείρησης και διεισδύει στο χώρο της χρηματοοικονομικής διοίκησης. Η διάκριση των ταμειακών ροών στις κατηγορίες που αναφέραμε σε προηγούμενη παράγραφο, καθορίζει την καθαρή ταμειακή ροή. Ο προσδιορισμός της καθαρής ταμειακής ροής από τις εργασίες της επιχείρησης επιδειχνει την δεξιότητα αυτής να διαμοιράζει μερίσματα στους μετόχους της, κάτι το οποίο είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τους επενδυτές και τους μετόχους της επιχείρησης.

Συνοψίζοντας λοιπόν στο θέμα της χρησιμότητας των καταστάσεων ταμειακών ροών μπορούμε να πούμε πως η πληροφόρηση που μας παρέχουν οι καταστάσεις ταμειακών ροών, σε συνδυασμό πάντα και με τις

παρεχόμενες πληροφορίες των υπολοίπων οικονομικών καταστάσεων που περιγράψαμε, βοηθάνε, τους πιστωτές και τους τρίτους να εκτιμήσουν:

- [1] Την ικανότητα και δυνατότητα της επιχείρησης να δημιουργήσει θετικές ταμειακές ροές, δηλαδή να μεγαλώσει τη θετική διαφορά μεταξύ ταμειακών εισροών και εκροών.
- [2] Την δυνατότητα της επιχείρησης να ανταπεξέλθει πλήρως στις υποχρεώσεις της, να καταβάλλει το μέρος και να καθορίσει τις ανάγκες χρηματοδοτήσεώς της.
- [3] Τους λόγους των διαφορών μεταξύ καθαρών κερδών και των ταμειακών εισροών και εκροών.
- [4] Τα αποτελέσματα ή τις επιδράσεις στη χρηματοοικονομική θέση της επιχείρησης, τόσο από τις ταμειακές όσο και από τις μη ταμειακές επενδυτικές και χρηματοδοτικές συναλλαγές αυτής κατά τη διάρκεια μιας λογιστικής περιόδου.

Η χρησιμότητα των καταστάσεων ταμειακών ροών αναφέρεται ξεκάθαρα και στο Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο. Συγκεκριμένα η κατάσταση ταμειακών ροών, εφόσον συνδυάζεται και με τις υπόλοιπες οικονομικές καταστάσεις, παρέχει πληροφορίες που καθιστούν ικανούς τους χρήστες να εκτιμήσουν τις αλλαγές στην καθαρή θέση της επιχείρησης, στη χρηματοοικονομική δομή της (συμπεριλαμβανομένης της ρευστότητας και φερεγγυότητας αυτής) και στην ικανότητα της να επηρεάζει τα κονδύλια και το χρόνο των ταμειακών ροών, ώστε να ανταποκρίνεται στην αλλαγή των συνθηκών και των ευκαιριών (Bernstein,1993).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 30

ΤΑΜΕΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

3.1. Ο Προγραμματισμός Γενικά

Είναι γνωστό πως οι μάνατζερ των επιχειρήσεων τα προηγούμενα χρόνια ελάχιστα προγραμματίζουν τους στόχους της οικονομικής μονάδας στην οποία εργάζονταν, για το μέλλον. Τα παρουσιαζόμενα, τα καθημερινά προβλήματα τα αντιμετώπιζαν βασιζόμενοι στην πείρα τους και αυτοσχεδιάζοντας, πολύ συχνά οι λύσεις που έδιναν δεν έφερναν τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα (για αυτό και η μεγάλη θνησιμότητα των οικονομικών μονάδων).

Ωστόσο σήμερα με την επέκταση των οικονομικών μονάδων επενδύονται τεράστια κεφάλαια και επειδή ο ανταγωνισμός είναι πολύ μεγάλος, ο αυτοσχεδιασμός και οι εκ πείρας λύσεις στα διάφορα προβλήματα δεν φαίνονται ικανά ώστε να βοηθούν τους μάνατζερ να μην διακινδυνεύουν τα κεφάλαια που έχουν επενδυθεί και το μέλλον της επιχείρησης. Για αυτό θεωρήθηκε αναγκαίος ο συστηματικός προγραμματισμός της δράσης των επιχειρήσεων. Για τον σημερινό μάνατζερ (ή επιχειρηματία - μάνατζερ) ο προγραμματισμός είναι ένα από τα κύρια καθήκοντά του. Πριν δοθεί ένας τυπικός ορισμός του επιχειρησιακού προγραμματισμού, θεωρείται σκόπιμο να αναφερθούν οι λόγοι που οδήγησαν στην ανάγκη για προγραμματισμό. Οι λόγοι αυτοί είναι οι παρακάτω:

[1] Οι αλληπάλληλες αλλαγές στο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον της οικονομικής μονάδας. Αποτέλεσμα των αλλαγών αυτών ήταν η ασταθής εξέλιξη (κατά υπολογισμό) των γεγονότων, καθώς και ο κίνδυνος να μην αντιδράσει σωστά ο

μάνατζερ αν δεν έχει προηγουμένως σωστά προγραμματίσει το τι πρέπει να γίνει, τότε και το γιατί.

- [2] Οι πιέσεις για νεωτερισμούς. Λόγω του μεγάλου ανταγωνισμού η επιχείρηση η οποία θα πρωτοτυπήσει στον τομέα της, θα έχει και τις πιο πολλές πιθανότητες για να επιτύχει καλύτερα αποτελέσματα. Το γεγονός αυτό υποχρεώνει συχνά όλες τις επιχειρήσεις, για προσπάθεια νεωτερισμών στα προσφερόμενα προϊόντα - υπηρεσίες. Η προσπάθεια για νεωτερισμούς, συνεπάγεται την χρήση νέων μεθόδων παραγωγής και πωλήσεων, νέα προγράμματα ερευνών που τελικά οδηγούν σε μεγαλύτερη δέσμευση κεφαλαίων. Ο λάθος προγραμματισμός σε μια τέτοια περίπτωση είναι δυνατόν να οδηγήσει σε αποτυχία, με κίνδυνο τη μελλοντική ζωή της επιχείρησης.
- [3] Η πολυπλοκότητα καθώς επίσης και το μέγεθος των προβλημάτων, που οφείλεται στην αλληλεπίδραση των επιχειρήσεων μεταξύ τους, αλλά και στην σύνδεσή τους με το κοινωνικό περιβάλλον, είναι ένα λόγος που δημιουργεί συχνά προβλήματα για την κάθε επιχείρηση χωριστά. Ωστόσο ο έγκαιρος και σωστός χειρισμός τους απαιτεί κατάλληλο προγραμματισμό στόχων και δράσης.
- [4] Μεγάλη επένδυση κεφαλαίων στην παραγωγή. Αυτή η επένδυση καθοδηγεί την επιχείρηση σε υψηλά πάγια έξοδα, και για το λόγο αυτό είναι αναγκαίο να προγραμματιστεί προκειμένου το αντίστοιχο κόστος να είναι το ελάχιστο δυνατό και το μέγεθος εργασιών να επιτυγχάνει με σιγουριά τη μελλοντική παραγωγική δραστηριότητα της επιχείρησης.
- [5] Το μέγεθος των επιχειρήσεων. Όσο διευρυμένο είναι το μέγεθος της επιχείρησης τόσο σε μεγαλύτερα επίπεδα απαιτείται προγραμματισμός για τον ορθό καθορισμό δραστηριοτήτων, τον καταμερισμό εργασίας, την οργάνωση και τον καθορισμό

σχέσεων εξουσίας και ευθύνης. Με τέτοιο προγραμματισμό εξασφαλίζεται μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα της επιχείρησης.

Ο προγραμματισμός ορίζεται ως μια πνευματική διαδικασία κατά την οποία πραγματοποιείται σύλληψη, εκ των προτέρων μελλοντικών γεγονότων και ενεργειών οι οποίες προσανατολίζονται προς τους αντικειμενικούς στόχους της επιχείρησης, προάγουν εναλλακτικούς τρόπους δράσεως και μέσα προκειμένου να επιτευχθούν αυτοί οι σκοποί, ξεχωρίζουν και ορίζουν τον πιο συμφέροντα τρόπο και τέλος συντάσσουν εντολές και οδηγίες για την σωστή και ικανοποιητική αξιοποίηση των αποφάσεων που έχουν παρθεί.

Είναι κατανοητό ότι ο προγραμματισμός περιέχει την επιλογή μεταξύ εναλλακτικών κινήσεων και για την οικονομική μονάδα σαν σύνολο και ξεχωριστά για κάθε τμήμα αυτής. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, προγραμματισμός σημαίνει να οριστεί ποια πράξη θα γίνει, με ποιόν τρόπο θα γίνει, σε ποια χρονική στιγμή, σε ποια τοποθεσία και ποιος θα την πραγματοποιήσει. Καθώς ο προγραμματισμός αναφέρεται σε μελλοντικά θέματα, ενέργειες και γεγονότα υποστηρίζεται από πολλούς η άποψη πως γεφυρώνει το χρονικό κενό μεταξύ του παρόντος και του μέλλοντος.

Γενικά η φύση του προγραμματισμού έγκειται στα παρακάτω:

- [1] Την ολοκλήρωση της επίτευξης των αντικειμενικών στόχων της επιχείρησης, δίνοντας βάσει στις ενέργειες που πρέπει να κάνει η επιχείρηση.
- [2] Στην προπόρευση του έναντι των λοιπών λειτουργιών του μανάτζμεντ.
- [3] Η ανάγκη για προγραμματισμό είναι καθολική, για όλους τους μανάτζερ μέσα στην επιχείρηση, από τον Γενικό Διευθυντή μέχρι και τον επιβλέποντα της πιο μικρής εργασίας. Στο σημείο αυτό πρέπει να τονιστεί ότι δεν έχει σημασία αν ο προγραμματισμός του ενός μανάτζερ καλύπτει περισσότερες

λειτουργίες ή είναι για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα συγκριτικά με κάποιον άλλον μάνατζερ, σημασία έχει ότι ο προγραμματισμός πρέπει να γίνεται από τον κάθε ένα μάνατζερ, για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στο έργο του.

Η διαδικασία του προγραμματισμού στις επιχειρήσεις χωρίζεται σε επιμέρους διαδικασίες - στάδια μέσω των οποίων πραγματοποιείται μία διαδοχική απεικόνιση της λογικής επεξεργασίας των πληροφοριών. Τα στάδια αυτά είναι τα παρακάτω:

- [1] Αναζήτηση, διάγνωση και καταγραφή της ευκαιρίας (προβλήματος).
- [2] Καταγραφή και ανάλυση της εσωτερικής και εξωτερικής κατάστασης της επιχείρησης.
- [3] Καθορισμός αντικειμενικών στόχων (μακροχρονίων).
- [4] Προσδιορισμός εναλλακτικών λύσεων για την επίτευξη των στόχων.
- [5] Σύγκριση εναλλακτικών λύσεων με γνώμονα τους επιδιωκόμενους στόχους.
- [6] Επιλογή μιας «καλύτερης» εναλλακτικής λύσης.
- [7] Δημιουργία επιμέρους προγραμμάτων.
- [8] Αριθμοποίηση προγραμμάτων με τη δημιουργία προϋπολογισμών.
- [9] Εκτέλεση της εναλλακτικής λύσης.

Η σειρά των σταδίων που αναφέρθηκαν ωστόσο δεν καθίσταται υποχρεωτική, ενώ επίσης και τα στάδια δεν είναι υποχρεωτικά. Είναι δυνατό για παράδειγμα στην διαδικασία του προγραμματισμού να μην

πραγματοποιηθεί εφόσον παρουσιαστεί ανάγκη. Αυτό άλλωστε αποδεικνύεται και μέσα από την ανασκόπηση της διεθνούς βιβλιογραφίας, καθώς είναι φανερό πως οι διάφοροι συγγραφείς δεν συμφωνούν απόλυτα στα επιμέρους στάδια ή και στη χρονική αλληλουχία τους. Ωστόσο δεν μπορούμε να πούμε ότι οι διαφορές που απαντώνται είναι σημαντικές, αφού στην ουσία έγκειται είτε στην συγχώνευση δύο ή περισσότερων σταδίων είτε στην αφαίρεση κάποιων από αυτά, είτε στον βαθμό σημαντικότητας που δίνουν σε καθένα από αυτά.

3.2. Ταμειακός Προγραμματισμός Γενικά

Ο πίνακας μεταβολών της οικονομικής κατάστασης είναι πίνακας ευρύτερης χρήσης δεδομένου, ότι εξυπηρετεί τους στόχους και τη λήψη αποφάσεων, όχι μόνο της Διοίκησης, αλλά και των πιστωτικών οργανισμών (αναλύσεις, χρηματοδότησης) των επενδυτών (προβλέψεις για δραστηριότητα και μερίσματα), των πιστωτών κλπ.

Ο πίνακας ροής χρήματος αποτελεί μια άλλη μορφή ανάλυσης, η οποία στηρίζεται στη μετατροπή σε χρηματικά μέσα όλων των δραστηριοτήτων που απεικονίζεται στο λογαριασμό εκμετάλλευσης και στον Ισολογισμό. Η ανάλυση της ροής χρήματος είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για τη διοίκηση των επιχειρήσεων στην προσπάθειά της να μελετήσει:

- [1] Τους τομείς που διοχετεύθηκαν, ή χρησιμοποιήθηκαν αλλά και την προέλευση των διαθέσιμων που προέκυψαν από τις διάφορες δραστηριότητες.
- [2] Πως διαμορφώθηκε το υπόλοιπο του λογαριασμού διαθεσίμων στο τέλος της περιόδου και
- [3] Την ικανότητα της επιχείρησης να ανταποκρίνεται στις τρέχουσες πληρωμές αφενός και στις πληρωμές επενδυτικού χαρακτήρα αφετέρου.

Η διαδικασία υπολογισμών της ταμειακής ροής μιας περιόδου είναι δυνατόν να διαχωριστεί στα εξής στάδια (φάσεις):

- [4] Μετατροπή των αποτελεσμάτων σε ταμειακή βάση.
- [5] Προσδιορισμός των ταμιακών εκροών που προκύπτουν από τις μεταβολές λογαριασμών του Ισολογισμού.
- [6] Προσδιορισμός των λοιπών ταμιακών εισροών που επίσης προκύπτουν από λογαριασμούς του Ισολογισμού.

Μετατροπή των αποτελεσμάτων σε ταμειακή βάση

Η διαδικασία αυτής της μετατροπής ξεκινά από την αξία των καθαρών πωλήσεων. Από την αξία αυτή εκπίπτονται ως έξοδα μόνο οι πραγματικές πληρωμές δαπανών, άσχετα αν αφορούν στη συγκεκριμένη περίοδο. Πραγματικές πληρωμές εκφράζουν οι λογαριασμοί των μη υπολογιστικών εξόδων προσαρμοσμένων ως προς τις μεταβολές στους λογαριασμούς κυκλοφοριακού ενεργητικού και βραχυπρόθεσμου παθητικού, οι οποίοι κινούνται σε συνδυασμό με τα έξοδα αυτά (με αποτελεσματικούς λογαριασμούς). Δεν αποτελούν συνεπώς έξοδο, μειωτικό των εσόδων (εισροών) οι αποσβέσεις, ούτε οι ζημιές (ή τα αντίστοιχα κέρδη από πωλήσεις παγίων), δηλαδή τα μεγέθη που δεν εκφράζουν ταμιακή, αλλά υπολογιστική διακίνηση αξιών.

Αυξήσεις λογαριασμών του κυκλοφοριακού ενεργητικού καθώς και μειώσεις των λογαριασμών του βραχυπρόθεσμου παθητικού γενικά (άσχετα αν η κίνηση τους συνδυάζεται με λογαριασμούς αποτελεσμάτων) υποδηλώνουν χρησιμοποίηση ρευστών διαθεσίμων, άρα μείωση των ταμιακών εισροών. Το αντίστροφο ισχύει για μειώσεις στοιχείων του κυκλοφοριακού ενεργητικού και αυξήσεις στοιχείων του βραχυπρόθεσμου παθητικού.

Ειδικά όμως ως προς τους λογαριασμούς εμπορεύσιμων στοιχείων θα σημειώσουμε ότι οι αυξήσεις λογαριασμών κυκλοφοριακού ενεργητικού (σε δύο διαδοχικούς Ισολογισμούς), που η κίνησή τους συνδέεται με αποτελεσματικούς λογαριασμούς εξόδων, θα μειώνουν τα αντίστοιχα έξοδα (άρα αυξάνουν τα έσοδα) και αντίστροφα οι μειώσεις τους. Αυτά ισχύουν ως προς τους λογαριασμούς εμπορεύσιμων στοιχείων του Ισολογισμού που συνδέονται με λογαριασμούς εξόδων (πχ αποθέματα, προμηθευτές πρώτων υλών, ή εμπορευμάτων κλπ).

Αναφορικά με τους λογαριασμούς εμπορευσίμων στοιχείων (όπως οι λογαριασμοί πελατών, γραμματίων εισπρακτέων, προκαταβολές πελατών κλπ) των οποίων η κίνηση συνδέεται με λογαριασμούς εσόδων (πχ αξία πωλήσεων) προσαυξάνουν τις εισροές (έσοδα) όταν μειώνονται, ενώ τις μειώνουν όταν αυξάνονται.

Δεν ισχύουν οι ανωτέρω παρατηρήσεις για τους λογαριασμούς που εμφανίζουν τη διανομή των αποτελεσμάτων δραστηριότητας και μόνο για τα ποσά που προκύπτουν από τη διανομή αυτή κατά την περίοδο αναφοράς. Αυτό είναι ορθό δεδομένου, ότι το προϊόν της διανομής του αποτελέσματος περιλαμβάνεται στο αποτέλεσμα δραστηριότητας. Επιπλέον σημειώνονται τα παρακάτω (Αποστολόπουλος, 2007):

- [1] Δεν συνιστούν έσοδα ή εισροή χρήματος, οι απαιτήσεις έναντι πελατών, ή γραμματίων εισπρακτέων. Κατά συνέπεια τα λογιστικά έσοδα πωλήσεων πρέπει να μειωθούν κατά το ποσόν που αυξήθηκαν οι απαιτήσεις από τις πιστωτικές πωλήσεις.
- [2] Δεν συνιστούν επίσης έξοδο οι υπολογιστικές δαπάνες. Το σύνολο συνεπώς των υπολογιστικών δαπανών που έχει αφαιρεθεί από το λογιστικό αποτέλεσμα θα πρέπει να προστεθεί.
- [3] Δεν συνιστούν δαπάνη, ή γενικά αφαιρετικό στοιχείο εσόδων, ή άλλως προσθετικό στοιχείο του κόστους πωληθέντων (που έχει αφαιρεθεί από το αποτέλεσμα τέλους χρήσης) δεδουλευμένες

δαπάνες που δεν έχουν εξοφληθεί, αλλά εμφανίζονται ως υποχρέωση σε λογαριασμούς του βραχυπρόθεσμου παθητικού (πχ προμηθευτές, γραμμάτια πληρωτέα). Ως εκ τούτου, θα πρέπει να μειωθεί το κόστος πωληθέντων κατά το ποσόν που αυξήθηκαν οι λογαριασμοί υποχρεώσεων, που συνδέονται με, ή προήλθαν από αντίστοιχες δαπάνες.

[4] Αποτελεί έσοδο ταμιακής βάσης (ταμιακή εισροή) οποιαδήποτε προείσπραξη εσόδων που εμφανίζεται στον Ισολογισμό ως υποχρέωση για την επόμενη χρήση. Οι εισροές αυτές είτε αυξάνουν τα έσοδα, ή πιο ορθά μειώνουν τα έξοδα (τις εκροές).

[5] Αποτελεί επίσης ταμιακή δαπάνη (ταμιακή εκροή), άρα αυξάνει τα έξοδα, οποιαδήποτε προκαταβολή εξόδων επόμενης χρήσης. Οι προκαταβολές εξόδων συνεπώς, που πραγματοποιήθηκαν στη συγκεκριμένη οικονομική χρήση, προσαυξάνουν τα ταμιακά έξοδα ή μειώνουν τα αντίστοιχα έσοδα.

Παρατηρούμε ότι για τις προσαρμογές αυτές παρακολουθούμε τις μεταβολές λογαριασμών του κυκλοφοριακού ενεργητικού και του βραχυπρόθεσμου παθητικού, που μεταβάλλονται σε συσχετισμό με λογαριασμούς αποτελεσμάτων (εσόδων και εξόδων). Ανακεφαλαιωτικά, για τη μετατροπή του λογιστικού εισοδήματος σε ταμιακό εισόδημα θα πρέπει να προσαρμοστούν ταμιακώς (Νεγκάκης, 2012):

[1] Τα έσοδα πωλήσεων σε συνδυασμό με τις μεταβολές του λογαριασμού «Πελάτες» και «Γραμμάτια Εισπρακτέα», «Προκαταβολές Πελατών» κ.ο.κ.

[2] Το κόστος πωληθέντων, σε συνδυασμό με τα «Αποθέματα Εμπορευμάτων ή πρώτων υλών» και τους «Λογαριασμούς Προμηθευτών» και «Γραμματίων Πληρωτέων».

- [3] Τα λοιπά έξοδα σε συνδυασμό με τους λογαριασμούς «Προκαταβληθέντα έξοδα», «Δεδουλευμένα έξοδα πληρωτέα», «Προεισπράξεις εσόδων».

Προσδιορισμός των λοιπών ταμειακών εκροών από μεταβολές των λογαριασμών του ισολογισμού.

Ταμιακές εκροές αυτής της μορφής υποδηλώνουν οι τυχόν:

- [1] Αυξήσεις λογαριασμών του Κυκλοφοριακού Ενεργητικού (όπως χρεόγραφα), που δεν συνδέονται (δεν κινούνται κατά αντιστοιχία) με λογαριασμούς αποτελεσμάτων.
- [2] Αυξήσεις λογαριασμών του Παγίου Ενεργητικού (Ακίνητα, Μηχανήματα, Συμμετοχές, Σήματα).
- [3] Μειώσεις λογαριασμών του Βραχυπρόθεσμου Παθητικού που δεν κινούνται κατά αντιστοιχία με λογαριασμούς αποτελεσμάτων και υποδηλώνουν καταβολή κάποιου ποσού για μείωση (ή εξαφάνιση) της οφειλής, όπως:
- Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.
 - Φόροι πληρωτέοι.
 - Μερίσματα πληρωτέα.
- [4] Μειώσεις λογαριασμών του Μακροπρόθεσμου Παθητικού, όπως:
- Μακροπρόθεσμα δάνεια.
 - Επιστροφή κεφαλαίου στους μετόχους.
 - Ομολογιακά δάνεια.
 - Ενυπόθηκα δάνεια.

Οι μεταβολές αυτές προκύπτουν από σύγκριση δύο διαδοχικών Ισολογισμών παίρνοντας υπόψη τυχόν ενδιάμεσες πράξεις είσπραξης ή πληρωμής.

Προσδιορισμός των Λοιπών Εισροών

Εκτός των εισροών από το αντικείμενο δραστηριότητας θα έχουμε και εισροές και άλλες αιτίες, οι οποίες θα προκύπτουν με σύγκριση των λογαριασμών δύο διαδοχικών Ισολογισμών.

Οι λογαριασμοί αυτοί θα είναι εκείνοι που δεν συνδέονται με λογαριασμούς αποτελεσμάτων, όπως:

- Μείωση ακινήτων (έσοδα από πώληση ακινήτων).
- Μείωση μηχανημάτων (έσοδα από πώληση μηχανημάτων).
- Μείωση συμμετοχών (πώληση μεριδίου συμμετοχής σε άλλη εταιρία).
- Μείωση λογαριασμού χρεογράφων.
- Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου (αύξηση λόγω έκδοσης μετοχών).
- Αύξηση μακροπρόθεσμων δανείων (λόγω είσπραξης ποσών μακροπρόθεσμων, ή ενυπόθηκων, ή ομολογιακών δανείων).
- Αύξηση λογαριασμών βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων που δεν συνδέονται με τα αποτελέσματα.

Σημειώνεται ιδιαίτερα, ότι στους υπολογισμούς για τον προσδιορισμό της ροής χρήματος μιας χρονικής περιόδου:

[1] Δεν λαμβάνουμε υπόψη μας υπολογιστικές δαπάνες (όπως αποσβέσεις). Τούτο είναι συνέπεια του γεγονότος, ότι το

σύνολο των εισροών από τη δραστηριότητα ξεκινά από το σύνολο της αξίας πωλήσεων (αξία προ υπολογιστικών δαπανών) και όχι από το αποτέλεσμα.

[2] Δεν λαμβάνουμε υπόψη μας λογαριασμούς του Ισολογισμού που προέκυψαν από τη διανομή του αποτελέσματος παρά μόνον αν υπήρξε ταμιακή πράξη.

Για το λόγο αυτό δεν λαμβάνουμε υπόψη μεταβολές στους λογαριασμούς αποθεμάτων και μερισμάτων πληρωτέων.

Ο Ταμειακός προγραμματισμός κρίνεται απαραίτητος για κάθε επιχείρηση και ειδικότερα για αυτές που επιτελούν μεγάλες εισροές και εκροές κεφαλαίων. Τα οφέλη που παρέχει έγκειται στα παρακάτω θέματα:

[1] Προσδιορίζεται η οικονομική κατάσταση που βρίσκεται η επιχείρηση και η κατάσταση η οποία θα πρέπει να επιτευχθεί καθώς και τον τρόπο που θα γίνει αυτό.

[2] Υπάρχει μια ολοκληρωμένη άποψη διαχείρισης κεφαλαίου κινήσεως.

[3] Διευκολύνει τη ρευστότητα.

[4] Προσδιορίζει υποθετικά τα έξοδα της επιχείρησης για τους επόμενους μήνες.

[5] Βοηθά στον περιορισμό και την επίλυση των οικονομικών προβλημάτων.

[6] Επιτυγχάνεται η αποδοτικότερη χρησιμοποίηση των χρημάτων που διαθέτει σε κάθε χρονική στιγμή η επιχείρηση.

[7] Γενικά βελτιώνεται η οικονομική λειτουργία της επιχείρησης.

Εκτός από αυτά τα πλεονεκτήματα που προαναφέρθηκαν υπάρχουν και άλλα τα οποία φαίνονται σε κάθε επιχείρηση ανάλογα με το αντικείμενο

το οποίο εμπορεύεται. Υπάρχουν βέβαια και ορισμένα μειονεκτήματα, τα οποία όμως είναι ελάχιστα. Για παράδειγμα γίνεται χρησιμοποίηση περισσότερων εργαζομένων και περισσότερων ωρών εργασίας, για την κατάρτιση του ταμειακού προγραμματισμού. Με την εφαρμογή της μηχανογράφησης μπορεί να αντιμετωπιστεί αυτό το πρόβλημα από τις επιχειρήσεις, καθώς και άλλα πολλά προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζονται σπαταλώντας μεγάλα ποσά για μισθούς προσωπικού που ασχολούνται για μισθούς προσωπικού που απασχολούνται με οικονομικά και άλλα διοικητικά θέματα.

Μια παρεμφερή έννοια με αυτή του ταμειακού προγραμματισμού είναι ο ταμειακός σχεδιασμός τον ορισμό του οποίου θα δώσουμε ευθύς αμέσως. Ταμειακός σχεδιασμός είναι η διαδικασία προσδιορισμού, για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα στο μέλλον, όλων των πηγών και των χρήσεων των ρευστών διαθεσίμων επιχείρησης και των χορηγήσεων για χρηματικά ελλείμματα ή πλεονάσματα.

Ο ταμειακός προϋπολογισμός είναι μία πρόβλεψη ή εκτίμηση ταμειακών εισπράξεων ή εξόδων σε σύγκριση με πραγματικές προηγούμενες καταστάσεις. Αυτή η πρόβλεψη είναι πολύ σοβαρή για τον επιχειρηματία, γιατί ένας βασικός λόγος αποτυχίας μερικών επιχειρήσεων, όπως εστιατορίων, είναι συχνά η έλλειψη ταμειακού προγραμματισμού. Πρωταρχική ανάγκη, προκειμένου η επιχείρηση να συνεχίσει να υπάρχει, είναι η ύπαρξη ρευστών με τα οποία θα πληρώνει τις υποχρεώσεις της όταν αυτές θα λήγουν. Η επιχείρηση μπορεί να κάνει κέρδη, αν, όμως αυτά είναι δεσμευμένα σε εμπορεύματα ή απαιτήσεις, είναι σίγουρο ότι η επιχείρηση θα συναντήσει οικονομικές δυσκολίες. Οι λήγουσες υποχρεώσεις δεν μπορούν να πληρωθούν με εμπορεύματα, απαιτήσεις ή πάγιο εξοπλισμό.

Οι ταμειακοί προϋπολογισμοί οδηγούν την διεύθυνση της επιχείρησης στο να προσδιορίζει τις τρέχουσες ανάγκες σε ^χρήματα, όπως επίσης και να προσδιορίζει τις μακροπρόθεσμες οικονομικές ανάγκες για προγράμματα ανακαίνισης και αντικατάστασης. Συνήθως, μια ταμειακή πρόβλεψη γίνεται για όχι περισσότερο από ένα χρόνο. Μακροχρόνιοι ταμειακοί σχεδιασμοί

είναι λιγότερο αποτελεσματικοί εξαιτίας του χρονικού χάσματος μεταξύ των σημερινών προσδοκιών μας και των πραγματικών αποτελεσμάτων. Το βραχυχρόνιο ταμειακό πρόγραμμα, συνήθως ετοιμάζεται ετήσια, διαχωριζόμενο σε τέταρτα και μήνες.

Ο βραχυπρόθεσμος ταμειακός προγραμματισμός από την άλλη γίνεται συνήθως ανά μήνα. Προς εξυπηρέτηση όμως τον οικονομικού διευθυντή. Το παραπάνω δεν είναι αρκετό. Συνήθως για βραχυπρόθεσμο προγραμματισμό απαιτείται πιο λεπτομερειακή ανάλυση του μήνα σε εβδομάδες. Μπορεί η επιχείρηση, δηλαδή, να έχει μηνιαίο προγραμματισμό αλλά ο πρώτος μήνας να είναι ανά εβδομάδες. Με την πάροδο του μήνα, ο επόμενος μήνας αναλύεται με τη σειρά του σε εβδομαδιαίο πρόγραμμα.

Υπάρχουν εταιρείες στο εξωτερικό που κάνουν ταμειακό προγραμματισμό και ανά ημέρα ακόμη για τον πρώτο μήνα. Το τι θα χρησιμοποιήσει μια εταιρεία θα κριθεί από τις ανάγκες και από τις δυνατότητές της όσον αφορά υπαλληλικό, τεχνικό και μηχανικό εξοπλισμό.

Με την πάροδο του πρώτου μήνα η εταιρεία έχει στη διάθεση της τα πραγματικά (απολογιστικά) στοιχεία του μήνα. Αυτά τα απολογιστικά στοιχεία μπορεί να συμπίπτουν ή όχι με τον προγραμματισμό. Αυτό που είναι, αναγκαίο όμως είναι ότι:

[1] πρέπει να γίνει η σύγκριση τους με τον προγραμματισμό, για να διερευνηθούν οι αιτίες των αποκλίσεων που προέκυψαν και

[2] θα πρέπει να τροποποιήσουμε τους υπόλοιπους μήνες με τα καινούργια στοιχεία που τώρα θα έχουμε στη διάθεση μας.

Συγκρίνοντας τα απολογιστικά στοιχεία με τον προγραμματισμό και ακολούθως εντοπίζοντας τις αποκλίσεις η εταιρεία έχει κάποια βάση για τον εντοπισμό υπευθυνότητας και αποδοτικότητας των υπαλλήλων της. Ο ταμειακός προγραμματισμός δεν σταματά με τη σύνταξή του, αλλά συνεχίζει με τη δυναμική παρακολούθηση και συνεχή τροποποίησή του. Η ενημέρωση

του Ταμειακού Προγραμματισμού, που απαιτείται για να είναι χρήσιμος, δημιουργεί τεράστιες ανάγκες και απαιτήσεις υπαλληλικού χρόνου. Η λύση αυτού του προβλήματος μπορεί να δοθεί μόνο με τη μηχανογραφική εφαρμογή του Ταμειακού Προγραμματισμού.

Τα οφέλη που προκύπτουν από τη χρήση, ηλεκτρικών υπολογιστών είναι πλέον γνωστά. Υπάρχουν έτοιμα πακέτα μηχανογραφικών εφαρμογών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ανάπτυξη ενός ταμειακού προγραμματισμού. Ακόμη και για μικρούς προσωπικούς υπολογιστές (Personal Computers) υπάρχουν τέτοια πακέτα.

Χρησιμοποιώντας ένα μηχανογραφικό πακέτο ο χρήστης μπορεί να εξετάσει τις επιπτώσεις αλλαγών σε έναν ήδη υπάρχων Ταμειακό Προγραμματισμό. Μπορεί, δηλαδή, να δει μέσα σε λίγα λεπτά τα αποτελέσματα που θα είχε αν οι πωλήσεις αυξάνονταν ή ελαττώνονταν κατά κάποιο ποσοστό από αυτό που είχε αρχικά προγραμματιστεί. Μπορεί να εξετάσει τις συνέπειες που θα έχει αν δανειστεί ένα Α ποσό έναντι του αν δανειζόταν ένα Β ποσό. Μπορεί αυτόματα να υπολογίζει τις αποκλίσεις των απολογιστικών αποτελεσμάτων σε σύγκριση με τον προγραμματισμό και ακολούθως να τροποποιεί αυτόματα τους επόμενους μήνες με βάση τα απολογιστικά στοιχεία. Επεξεργασίες τέτοιου είδους είναι σχεδόν αδύνατες να γίνουν από μη μηχανογραφημένα συστήματα:

Λόγω αυτής της ευελιξίας και ταχύτητας με την οποία μπορούμε να παράγουμε προγραμματισμούς, μας δίνεται η δυνατότητα να εξετάσουμε εναλλακτικές λύσεις, βλέποντας αμέσως τα αποτελέσματα τους. Έτσι, μπορούμε να διαλέξουμε εκείνη τη λύση που είναι η καλύτερη για την εταιρεία. Επιπλέον, εταιρείες που τυχόν ασχολούνται με περισσότερες από μία δραστηριότητες ή που έχουν ξεχωριστά τμήματα και διευθύνσεις μπορούν να συντάσσουν ξεχωριστούς Ταμειακούς Προγραμματισμούς ανά δραστηριότητα βλέποντας έτσι τα αποτελέσματα κάθε τομέα, της επιχείρησης. Ακολούθως, μπορούν να παράγουν έναν ενοποιημένο Ταμειακό Προγραμματισμό για να έχουν και την ολοκληρωτική εικόνα της επιχείρησης. Κατά αυτόν τον τρόπο μπορούν πιο άμεσα να ελέγξουν τους

υπεύθυνους κάθε τομέα καθώς και να εντοπίσουν προβληματικές δραστηριότητες.

Επιπλέον η επιλογή ενός μηχανογραφικού πακέτου δεν είναι απλή και για αυτό ο τρόπος που θα γίνει η αξιολόγηση πακέτων πρέπει να ακολουθήσει κάποια λογική διαδικασία. Η εταιρεία θα πρέπει πρώτα να καθορίσει τις ανάγκες της. Ένας ταμειακός προγραμματισμός; Ανά κλάδο; Ανά δραστηριότητα; Τι είδους υπολογισμοί θα απαιτούνται; Αφού η εταιρία εντοπίσει όλες αυτές τις ανάγκες της μπορεί να αποφασίσει ποια πρέπει να είναι τα κύρια χαρακτηριστικά και οι δυνατότητες που πρέπει να έχει. Αφού γίνει αυτή η προεργασία θα πρέπει η επιχείρηση να έρθει σε επαφή με οίκους μηχανογραφικών πακέτων και να ζητήσουμε πληροφορίες για τα προϊόντα τους. Μετά τη συλλογή όλων των πληροφοριών γίνεται μία σύγκριση των πακέτων για να διαπιστώσουμε ποια από τα πακέτα καλύπτει καλύτερα τις ανάγκες μας. Σπάνια ένα πακέτο θα καλύπτει όλες τις ανάγκες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 40

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

4.1. Παρουσίαση του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς

Η Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε. βάσει των διατάξεων των νόμων:

[1] Ν. 2190/1920 περί ανωνύμων εταιρειών,

[2] Ν. 3601/2007 περί πιστωτικών ιδρυμάτων

[3] λοιπών συναφών νομοθετημάτων λειτουργεί

λειτουργεί ως ανώνυμη τραπεζική εταιρεία. Σκοπός της επιχείρησης, βάσει του άρθρου 2 του καταστατικού της είναι να διενεργεί για λογαριασμό τρίτων ή/και για λογαριασμό της, πραγματοποιώντας όλες εκείνες τις εργασίες οι οποίες αναγνωρίζονται ή ανατίθενται από τον νόμο στις Τράπεζες. Το Τραπεζικό ίδρυμα έχει την έδρα του στην Ελλάδα, με έδρα την οδό Αμερικής 4 στην Αθήνα.

Παρά το γεγονός πως η τράπεζα έχει την έδρα της στην Ελλάδα, εκτός από την χώρα αυτή αναπτύσσει τις δραστηριότητες της και στο Λονδίνο. Σήμερα, εν έτη 2014 ο όμιλος απασχολεί 14.253 συνολικά άτομα-προσωπικό. Επιπλέον ορατή είναι και η παρουσία του Ομίλου στο εξωτερικό, σε χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και της Ανατολικής Μεσογείου. Ενδεικτικά βάσει στοιχείων που αντλήθηκαν από την επίσημη ιστοσελίδα της επιχείρησης, μόνο μέχρι το τέλος του 2013 ο όμιλος διέθετε ένα σύνολο 412 καταστημάτων στο εξωτερικό εκ των οποίων:

[1] 140 καταστήματα στην Ρουμανία

[2] 83 καταστήματα στην Βουλγαρία

[3] 53 καταστήματα στην Αλβανία

- [4] 42 καταστήματα στην Σερβία
- [5] 37 καταστήματα στην Ουκρανία
- [6] 14 καταστήματα στην Κύπρο
- [7] 41 καταστήματα στην Αίγυπτο
- [8] 1 κατάστημα στο Ηνωμένο Βασίλειο
- [9] 1 κατάστημα στη Γερμανία

Επιπλέον η μετοχή της Τράπεζας Πειραιώς συμμετέχει, πέραν του Γενικού Δείκτη του Χ.Α., σε μια σειρά από άλλους δείκτες, όπως FTSE/Χ.Α. (Large Cap, Banks), FTSE (Greece Small Cap, RAFI, Med 100), MSCI (Emerging Markets, EM EMEA, Greece), Euro Stoxx (TMI, TMI Banks, Greece TM) και S&P (Global BMI, Developed BMI).

4.2. Ιστορική Αναδρομή της Πορείας του Ομίλου

Η Τράπεζα Πειραιώς ιδρύθηκε το 1916, όπου για ένα σημαντικό πλήθος ετών στην συνέχεια λειτούργησε ως ιδιωτική Τράπεζα. Ωστόσο στο 1975-1991 λειτούργησε υπό κρατικό έλεγχο. Το 1991 ιδιωτικοποιήθηκε, και έκτοτε παρουσίασε σημαντική ανάπτυξη εργασιών, μεγεθών και δραστηριοτήτων. Σήμερα εν έτη 2014 κατέχει ηγετική θέση στην ελληνική αγορά με μερίδια αγοράς 30% στα δάνεια και 29% στις καταθέσεις, αριθμοί που φανερώνουν την οικονομική της ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια. Οι σημαντικότερες στιγμές στην ιστορία της Τράπεζας Πειραιώς, που εδραίωσαν την θέση της στην αγορά είναι οι παρακάτω:

- 1988: Ο όμιλος προχώρησε σε απορρόφηση των εργασιών της Chase Manhattan στην Ελλάδα, στην εξαγορά της Τράπεζας Μακεδονίας-Θράκης και της μικρής εξειδικευμένης Τράπεζας Credit Lyonnais Hellas,
- 1999: Ο όμιλος προχώρησε στην απόκτηση του ελέγχου της Τράπεζας Χίου και στην απορρόφηση των εργασιών της National Westminster Bank PLC στην Ελλάδα.
- 2000: Πραγματοποίησε την ενοποίηση των τραπεζικών δραστηριοτήτων της στην Ελλάδα, μέσω της απορρόφησης των εμπορικών Τραπεζών Μακεδονίας-Θράκης και Χίου.
- 2002: Η Τράπεζα Πειραιώς απέκτησε τον έλεγχο της ETBAbank, ενώ η απορρόφησης της ολοκληρώθηκε το Δεκέμβριο 2003.
- 2005: Η Τράπεζα Πειραιώς υλοποιώντας στρατηγική επέκτασής της στις αγορές της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και Ανατολικής Μεσογείου, προχώρησε στην εξαγορά της βουλγαρικής Τράπεζας Eurobank (μετονομάστηκε σε Piraeus Bank Bulgaria), ενισχύοντας την εκεί 12χρονη παρουσία του Ομίλου. Την ίδια χρονιά εισήλθε στη σερβική αγορά με την εξαγορά της Atlas Bank (μετονομάστηκε σε Piraeus Bank Beograd), αλλά και στην αιγυπτιακή αγορά με την εξαγορά της Egyptian Commercial Bank (μετονομάστηκε σε Piraeus Bank Egypt)
- 2006: Ολοκληρώθηκαν οι διαδικασίες συγχώνευσης των καταστημάτων της Τράπεζας Πειραιώς στη Βουλγαρία με την Eurobank.
- 2007: Η Τράπεζα Πειραιώς διεύρυνε τη διεθνή παρουσία της στην Ουκρανία με την εξαγορά της International Commerce Bank (μετονομάστηκε σε Piraeus Bank ICB), και στην Κύπρο με την ίδρυση της Τράπεζας Πειραιώς Κύπρου και τη συμφωνία εξαγοράς του δικτύου της Arab Bank Κύπρου.
- 2012: Η Τράπεζα Πειραιώς απορρόφησε το «υγιές» τμήμα της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος (επιλεγμένα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού), αναβαθμίζοντας με αυτό τον τρόπο σημαντικά τη θέση και παρουσία του

Ομίλου στις τραπεζικές εργασίες στην Ελλάδα. Το ίδιο έτος, λίγους μήνες αργότερα υπέγραψε συμφωνία με τη Societe Generale για την απόκτηση του συνολικού ποσοστού συμμετοχής (99%) της τελευταίας στη Γενική Τράπεζα.

- 2013: Ο όμιλος απέκτησε τις τραπεζικές δραστηριότητες στην Ελλάδα της Τράπεζας Κύπρου, της Cyprus Popular Bank και της Ελληνικής Τράπεζας. Το ίδιο έτος, έκλεισε συμφωνία για την απόκτηση της Millennium Bank Ελλάδας, και οι διαδικασίες εξαγοράς ολοκληρώθηκαν τον Ιούνιο του ίδιου έτους.

Όλες οι παραπάνω συναλλαγές αποτελούν σημαντικά βήματα προς την κατεύθυνση της αναδιάρθρωσης του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, διαδικασία στην οποία η Τράπεζα Πειραιώς έχει συμμετάσχει από την πρώτη στιγμή ως βασικός πυλώνας. Σήμερα η Τράπεζα έχει ήδη ενσωματώσει πλήρως στα συστήματά της, την πρώην ATEbank και τις εγχώριες δραστηριότητες των δικτύων της Τράπεζας Κύπρου, CPB και Ελληνικής Τράπεζας, και Millennium Bank Ελλάδας παρέχοντας στους πελάτες ολοκληρωμένη τραπεζική εξυπηρέτηση.

4.3. Οικονομικές Καταστάσεις Τράπεζας Πειραιώς 2013

Αρχικώς και προτού προβούμε στην παρουσίαση των καταστάσεων των ταμειακών ροών της τράπεζας, χρήσιμο είναι να παρουσιάσουμε τις λοιπές οικονομικές καταστάσεις που δημοσίευσε. Θα ξεκινήσουμε λοιπόν με την Ενοποιημένη Κατάσταση Αποτελεσμάτων της Τράπεζας, και στην συνέχεια θα παραθέσουμε την Ενοποιημένη Κατάσταση Οικονομικής Θέσης και την Ενοποιημένη Κατάσταση Ταμειακών Ροών. Οι οικονομικές

καταστάσεις αναφέρονται στα έτη 2012 και 2013, χωρίς ωστόσο τα νούμερα να είναι συγκρίσιμα, για λόγους που θα εξηγήσουμε στην πορεία.

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας Πειραιώς τις οποίες θα παρουσιάσουμε έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς τα οποία έχουν εκδοθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, και έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Όλα τα ποσά παρουσιάζονται σε χιλιάδες ευρώ.

Όπως ήδη αναφέραμε τα ποσά του 2012 και 2013 που θα παρουσιάσουμε δεν καθίσταται συγκρίσιμα μεταξύ τους γιατί η Τράπεζα Πειραιώς στις 26/03/2013 απέκτησε τις ελληνικές τραπεζικές δραστηριότητες της Τράπεζας Κύπρου, της Cyrgus Popular Bank και της Ελληνικής Τράπεζας και στις 19/06/2013 τον Όμιλο της Millennium Bank A.E.

Επιπρόσθετα, τα κονδύλια της ενοποιημένης κατάστασης αποτελεσμάτων της χρήσης 2013 δεν είναι συγκρίσιμα με τα κονδύλια της χρήσης 2012, καθώς η Τράπεζα Πειραιώς α) στις 27/07/2012 απέκτησε επιλεγμένα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού της πρώην ATEbank A.E. και ορισμένες θυγατρικές της, β) στις 14/12/2012 εξαγόρασε τον Όμιλο της Γενικής Τράπεζας A.E., γ) στις 26/03/2013 απέκτησε τις ελληνικές τραπεζικές δραστηριότητες της Τράπεζας Κύπρου, της Cyrgus Popular Bank και της Ελληνικής Τράπεζας και δ) στις 19/06/2013 εξαγόρασε τον Όμιλο της Millennium Bank A.E. Ειδικότερα, αναφορικά με τα αποτελέσματα της χρήσης 2013, οι προαναφερθείσες εξαγορές επηρέασαν κυρίως τα καθαρά έσοδα από τόκους, τις καθαρές προμήθειες, τις αμοιβές και έξοδα προσωπικού, τα γενικά έξοδα διοίκησης, τις προβλέψεις και τους φόρους.

Οι οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας Πειραιώς καταρτίζονται σε ευρώ. Στις επισυναπτόμενες οικονομικές καταστάσεις τα κονδύλια παρουσιάζονται σε χιλιάδες ευρώ (εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά) και οι στρογγυλοποιήσεις πραγματοποιούνται στην πλησιέστερη χιλιάδα. Επισημαίνεται ότι τα κονδύλια της κατάστασης οικονομικής θέσης της 31/12/2013 δεν είναι συγκρίσιμα με τα αντίστοιχα κονδύλια της 31/12/2012, καθώς η Τράπεζα Πειραιώς στις 26/03/2013 απέκτησε τις ελληνικές

τραπεζικές δραστηριότητες της Τράπεζας Κύπρου, της Cyprus Popular Bank και της Ελληνικής Τράπεζας. Επιπρόσθετα, τα κονδύλια της κατάστασης αποτελεσμάτων της χρήσης 2013 δεν είναι συγκρίσιμα με τα κονδύλια της χρήσης 2012, καθώς η Τράπεζα Πειραιώς α) στις 27/07/2012 απέκτησε επιλεγμένα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού της πρώην ΑΤΕbank Α.Ε. και β) στις 26/03/2013 απέκτησε τις ελληνικές τραπεζικές δραστηριότητες της Τράπεζας Κύπρου, της Cyprus Popular Bank και της Ελληνικής Τράπεζας. Ειδικότερα, αναφορικά με τα αποτελέσματα της χρήσης 2013, οι προαναφερθείσες εξαγορές επηρέασαν κυρίως τα καθαρά έσοδα από τόκους, τις καθαρές προμήθειες, τις αμοιβές και έξοδα προσωπικού, τα γενικά έξοδα διοίκησης, τις προβλέψεις και τους φόρους.

4.3.1 Ενοποιημένη Κατάσταση Αποτελεσμάτων

Στοιχεία ενεργητικού, τα οποία κατέχονται από τον Όμιλο με την ιδιότητα του θεματοφύλακα, δεν περιλαμβάνονται στην Ενοποιημένη Κατάσταση Οικονομικής Θέσης

	ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ	
	31/12/2013	31/12/2012
ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΟΚΟΥΣ	1.662.154	1.027.520
ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ	286.683	217.589
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΘΑΡΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	5.945.459	2.217.339
ΣΥΝΟΛΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΠΡΟ	(1.637.323)	(907.357)

ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ		
ΚΕΡΔΗ ΠΡΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ, ΑΠΟΜΕΙΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ	4.308.136	1.309.982
ΚΕΡΔΗ/ (ΖΗΜΙΕΣ) ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ	1.747.712	(1.183.247
ΚΕΡΔΗ/ (ΖΗΜΙΕΣ) ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΦΟΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	2.546.159	507.547

Πίνακας 1: Ενοποιημένη Κατάσταση Αποτελεσμάτων

Η αρνητική υπεραξία ύψους € 308,4 εκατ. έχει αναγνωρισθεί στο κονδύλι "Αρνητική υπεραξία εξαγορών" στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων του 2013. Η εν λόγω αρνητική υπεραξία οφείλεται στα σημαντικά οφέλη που προκύπτουν από την εξαγορά της Millennium Bank A.E. και το καταβληθέν τίμημα σε σχέση με τα ίδια κεφάλαιά της, ως αποτέλεσμα της νέας στρατηγικής που υιοθετήθηκε σε προγενέστερη περίοδο, κατά την οποία επικρατούσαν υψηλές αβεβαιότητες για τις προοπτικές της χώρας, από μια σειρά ξένων τραπεζών, μεταξύ των οποίων και η Millennium BCP, για τον δραστικό περιορισμό της έκθεσής τους σε επενδυτικούς κινδύνους συνδεδεμένους με τραπεζικές δραστηριότητες στην Ελλάδα.

4.3.2. Ενοποιημένη Κατάσταση Οικονομικής Θέσης

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	31/12/2013	31/12/2012
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	2.874.771	3.307.503
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	293.035	380.384
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	325.032	441.317
Χρεόγραφα εμπορικού χαρτοφυλακίου	196.930	362.868
Χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	17.183	7.833
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών	7.124	35.924
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (μετά από προβλέψεις)	62.365.774	44.612.686
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	15.628.221	8.015.997
Χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου		
Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	1.377.749	4.836.475
Διακρατούμενα έως τη λήξη χρεόγραφα	58.041	74.006
Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες	304.967	301.696
Άυλα στοιχεία ενεργητικού	300.345	409.755

Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	1.416.404	1.324.491
Επενδύσεις σε ακίνητα	902.859	1.078.513
Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού	34.743	15.537
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	2.861.716	1.897.474
Ακίνητα ως στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού	669.125	443.906
Λοιπές απαιτήσεις	2.017.917	2.484.961
Στοιχεία ενεργητικού από διακοπτόμενες δραστηριότητες	357.657	377.150
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	92.009.592	70.408.477
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	26.274.952	32.561.322
Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	549	21.953
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - υποχρεώσεις	329.618	423.519
Υποχρεώσεις προς πελάτες	54.279.320	36.971.208
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	305.361	533.702
Υβριδικά και λοιπά δανειακά κεφάλαια	256.004	324.141

Υποχρεώσεις για παροχές μετά τη συνταξιοδότηση	161.397	183.238
Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη	39.882	22.136
Τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις	35.390	12.996
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	42.300	37.215
Λοιπές υποχρεώσεις	1.185.347	1.035.700
Υποχρεώσεις από διακοπτόμενες δραστηριότητες	556.574	605.654
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	83.466.694	72.732.784
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ		
Μετοχικό Κεφάλαιο	2.271.770	1.092.998
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	10.008.734	2.953.356
Μείον: Ίδιες μετοχές	(113)	(36)
Λοιπά αποθεματικά	82.604	(4.655)
Ποσά που αναγνωρίστηκαν απευθείας στα ίδια κεφάλαια και συνδέονται με στοιχεία ενεργητικού από διακοπτόμενες δραστηριότητες	18.106	9.301
Αποτελέσματα εις νέον	(3.957.192)	(6.503.766)
Ίδια Κεφάλαια αναλογούντα στους ιδιοκτήτες μητρικής	8.423.909	(2.452.802)

Δικαιώματα μειοψηφίας	118.990	128.495
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	8.542.899	(2.324.307)
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	92.009.592	70.408.477

Πίνακας 2: Ενοποιημένη Κατάσταση Οικονομικής Θέσης

Βασική αρχή κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων αποτελεί το ιστορικό κόστος, το οποίο αναπροσαρμόζεται με τις αποτιμήσεις του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου, των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, που αποτελούν μέρος του εμπορικού χαρτοφυλακίου, των παραγώγων χρηματοοικονομικών προϊόντων, καθώς και των επενδύσεων σε ακίνητα. Η κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων απαιτεί την υιοθέτηση εκτιμήσεων, αρχών και παραδοχών, οι οποίες επηρεάζουν την αποτίμηση των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού, την αναγνώριση ενδεχόμενων υποχρεώσεων, καθώς και την καταχώρηση των εσόδων και εξόδων στις οικονομικές καταστάσεις.

Η Τράπεζα Πειραιώς επηρεάζεται από τις συνεχιζόμενες οικονομικές διακυμάνσεις και την έντονη μεταβλητότητα των παγκοσμίων χρηματοοικονομικών αγορών και εκτίθεται σε κινδύνους, που πιθανώς να ενσκήψουν σε άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, κυρίως λόγω της κρίσης χρέους περιφερειακών χωρών της Ευρωζώνης. Η οικονομική κατάσταση της Ελλάδας, παρότι βελτιούμενη σε δημοσιονομικό επίπεδο, παραμένει ο βασικός παράγοντας κινδύνου για τον ελληνικό τραπεζικό κλάδο. Τυχόν αρνητικές εξελίξεις στον τομέα αυτό ενδέχεται να επηρεάσουν σημαντικά τη ρευστότητα της Τράπεζας, την ποιότητα του δανειακού της χαρτοφυλακίου, τα αποτελέσματα και την κεφαλαιακή της βάση.

Η βιωσιμότητα του δημοσίου χρέους αποτελεί ένα πρόσθετο παράγοντα κινδύνου για το ελληνικό τραπεζικό σύστημα. Παράλληλα, στους εξωτερικούς παράγοντες αβεβαιότητας προστίθενται ο κίνδυνος επιβράδυνσης της παγκόσμιας ανάπτυξης, αλλά και της κρίσης χρέους άλλων περιφερειακών χωρών της Ευρώπης.

Τον Ιούνιο 2013, η Τράπεζα ολοκλήρωσε την αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου, με αποτέλεσμα τη σημαντική ενίσχυση της κεφαλαιακής της βάσης και την αποκατάσταση του δείκτη κύριων στοιχείων των βασικών ιδίων κεφαλαίων (Core Tier I EBA) σε αρκετά υψηλότερο επίπεδο από το ελάχιστο εποπτικά καθοριζόμενο (9%). Από το συνολικό ποσό της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου, ποσό περίπου €1,4 δις καλύφθηκε από ιδιώτες επενδυτές και €7 δις περίπου από το ΤΧΣ.

4.3.3. Ενοποιημένη Κατάσταση Ταμειακών Ροών

	31/12/2013	31/12/2012
ΤΑΜΕΙΑΚΕΣ ΡΟΕΣ ΑΠΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ		
Κέρδη/ (Ζημίες) προ φόρων		
Προσαρμογή κερδών/ (ζημιών) προ φόρων:	1.747.712	(1.183.247)
Προστίθεται: προβλέψεις και απομειώσεις	2.531.654	2.522.126
Προστίθενται: αποσβέσεις	126.826	105.388

Προστίθενται: παροχές μετά τη συνταξιοδότηση	10.268	18.248
(Κέρδη)/ ζημίες από αποτίμηση εμπορικού χαρτοφυλακίου και χρηματοοικονομικών μέσων αποτιμώμενων σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	(38.311)	(141.182)
(Κέρδη)/ ζημίες από επενδυτικές δραστηριότητες	43.236	(1.095.467)
Αρνητική υπεραξία εξαγορών	(3.810.338)	350.928
ΤΑΜΕΙΑΚΕΣ ΡΟΕΣ ΑΠΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΡΙΝ ΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	611.047	576.795
Μεταβολές λειτουργικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων:		
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των διαθεσίμων στην Κεντρική Τράπεζα	(63.743)	(698.826)
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των χρεογράφων εμπορικού χαρτοφυλακίου και χρηματοοικονομικών μέσων αποτιμώμενων σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	185.040	(129.873)
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση απαιτήσεων από χρεωστικούς τίτλους	(626.855)	288.725
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των δανείων και απαιτήσεων σε πιστωτικά ιδρύματα	39.466	17.584

Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες	2.812.484	(103.875)
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση συμφωνιών επαναπώλησης τίτλων πελατών	28.801	21.471
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των λοιπών στοιχείων ενεργητικού	170.250	(75.819)
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα	(7.467.288)	104.018
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των υποχρεώσεων αποτιμώμενων στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	(21.404)	3.478
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των υποχρεώσεων προς πελάτες	(543.124)	(2.101.866)
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των λοιπών υποχρεώσεων	43.847	146.697
ΚΑΘΑΡΕΣ ΤΑΜΕΙΑΚΕΣ ΡΟΕΣ ΑΠΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	(4.831.479)	(1.951.491)
Φόρος εισοδήματος που καταβλήθηκε	(11.905)	(16.865)
ΚΑΘΑΡΗ ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΕΙΣΡΟΗ/ (ΕΚΡΟΗ) ΑΠΟ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	(4.843.385)	(1.968.356)
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων:		

Αγορά ενσώματων παγίων στοιχείων	(238.350)	(193.703)
Πώληση ενσώματων παγίων στοιχείων	26.320	31.561
Αγορά άυλων στοιχείων ενεργητικού	(44.555)	(128.608)
Αγορά διακρατούμενων προς πώληση στοιχείων ενεργητικού	(14.513)	(4.484)
Πώληση διακρατούμενων προς πώληση στοιχείων ενεργητικού	9.797	4.136
Αγορά χρεογράφων επενδυτικού χαρτοφυλακίου	(8.404.095)	(9.914.442)
Πώληση/ λήξη χρεογράφων επενδυτικού χαρτοφυλακίου	11.932.934	11.303.779
Εξαγορές θυγατρικών εταιρειών, εξαιρουμένων των ταμειακών διαθεσίμων που αποκτήθηκαν	171.140	515.637
Πωλήσεις θυγατρικών εταιρειών, εξαιρουμένων των ταμειακών διαθεσίμων που πωλήθηκαν	20.859	(84.427)
Εξαγορές και συμμετοχή σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου συγγενών εταιρειών	(24.532)	(1.453)
Πωλήσεις συγγενών εταιρειών	4	-
Είσπραξη μερισμάτων	14.101	6.513
ΚΑΘΑΡΗ ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΕΙΣΡΟΗ/ (ΕΚΡΟΗ) ΑΠΟ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ	3.449.109	1.534.509

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		
ΤΑΜΕΙΑΚΕΣ ΡΟΕΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ		
Έκδοση/ (αποπληρωμή) πιστωτικών τίτλων και λοιπών δανειακών κεφαλαίων	(366.028)	(660.587)
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	1.180.322	-
Πληρωμή μερισμάτων προηγούμενης χρήσης	(5.246)	(252)
Αγοραπωλησίες ιδίων μετοχών και δικαιωμάτων προτίμησης	36	289
Λοιπές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	17.279	17.388
ΚΑΘΑΡΗ ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΕΙΣΡΟΗ / (ΕΚΡΟΗ) ΑΠΟ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	826.363	(643.162)
Συναλλαγματικές διαφορές των ταμειακών ισοδύναμων	(29.397)	(6.103)
ΚΑΘΑΡΗ ΑΥΞΗΣΗ/ (ΜΕΙΩΣΗ) ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΙΣΟΔΥΝΑΜΩΝ ΑΠΟ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ (Α)	(597.309)	(1.083.113)
Καθαρές ταμειακές ροές από διακοπτόμενες λειτουργικές δραστηριότητες	(35.679)	(6.018)
Καθαρές ταμειακές ροές από διακοπτόμενες επενδυτικές δραστηριότητες	36.745	16.983

Καθαρές ταμειακές ροές από διακοπτόμενες χρηματοδοτικές δραστηριότητες	-	85
Συναλλαγματικές διαφορές των ταμειακών ισοδυνάμων	(71)	265
ΚΑΘΑΡΗ ΑΥΞΗΣΗ/ (ΜΕΙΩΣΗ) ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΙΣΟΔΥΝΑΜΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΚΟΠΤΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ (Β)	996	11.315
ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΙΣΟΔΥΝΑΜΑ ΕΝΑΡΞΗΣ ΧΡΗΣΗΣ (Γ)	2.473.084	2.681.134
ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ (Δ)	11.696	-
ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ ΤΗΣ ΠΡΩΗΝ ΑΤΕΒΑΝΚ ΚΑΙ ΤΩΝ ΘΥΓΑΤΡΙΚΩΝ ΤΗΣ (Ε)	-	863.748
ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΙΣΟΔΥΝΑΜΑ ΛΗΞΗΣ ΧΡΗΣΗΣ (Α)+(Β)+(Γ)+(Δ)+ (Ε)	1.888.466	2.473.084

Πίνακας 3: Ενοποιημένη Κατάσταση Ταμειακών Ροών

Επιπλέον στον πίνακα που ακολουθεί φαίνονται, κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού, οι πληρωτέες ταμειακές ροές από της Τράπεζα Πειραιώς από χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις εκτός παραγώγων με βάση τις εναπομένουσες συμβατικές ημερομηνίες λήξης. Τα ποσά τα οποία

παρουσιάζονται, αντιστοιχούν στις συμβατικές μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές. Ο Όμιλος διαχειρίζεται τον κίνδυνο ρευστότητας βάσει των εκτιμώμενων μη προεξοφλημένων ταμειακών ροών. Υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα έχουν μετατραπεί σε ευρώ με βάση τις τρέχουσες συναλλαγματικές ισοτιμίες.

Οι αγορές και οι πωλήσεις των χρηματοπιστωτικών μέσων, που αποτιμώνται σε εύλογες αξίες μέσω λογαριασμού αποτελεσμάτων, αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία συναλλαγής, ημερομηνία κατά την οποία η Τράπεζα δεσμεύεται για την αγορά ή πώληση των μέσων αυτών. Η Τράπεζα παύει να αναγνωρίζει τα χρηματοπιστωτικά στοιχεία στις οικονομικές καταστάσεις, από τη στιγμή που παύει να έχει τον έλεγχο των συμβατικών δικαιωμάτων, που απορρέουν από αυτά. Ο έλεγχος των δικαιωμάτων ενός χρηματοπιστωτικού στοιχείου παύει να υφίσταται, όταν πωληθεί, λήξει ή διαγραφεί ή όταν όλες οι ταμειακές ροές, που σχετίζονται με αυτό, μεταβιβαστούν σε ένα τρίτο μέρος. Ο τόκος, που προκύπτει από τη διακράτηση των ομολόγων του εμπορικού χαρτοφυλακίου, καταχωρείται στους «Τόκους και εξομοιούμενα έσοδα». Τα μερίσματα από μετοχές του εμπορικού χαρτοφυλακίου συμπεριλαμβάνονται στα «Έσοδα από Μερίσματα».

Οι μελλοντικές ταμειακές ροές μίας ομάδας δανείων, που εξετάζονται συλλογικά για απομείωση αξίας, εκτιμώνται στη βάση των συμβατικών ταμειακών ροών των στοιχείων ενεργητικού της Τράπεζας και σύμφωνα με ιστορικότητα απωλειών για περιουσιακά στοιχεία με χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου παρόμοια με αυτά για την Τράπεζα. Τα ιστορικά δεδομένα ζημιών προσαρμόζονται σύμφωνα με τις τρέχουσες παρατηρήσει, έτσι ώστε να αντανakλούν τις τρέχουσες συνθήκες, οι οποίες δεν επηρέασαν την περίοδο, στην οποία αναφέρονται τα ιστορικά δεδομένα ζημιών και παράλληλα, για να αφαιρέσουν τις επιδράσεις συνθηκών της ιστορικής περιόδου, που δεν υφίστανται σήμερα.

	Εως 1 μήνα	1-3 Μήνες	3-12 Μήνες	1-5 Έτη	Πάνω από 5 Έτη	Σύνολο
31/12/2013						
Ρευστότητα υποχρεώσεων³¹						
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	26.097.481	2.152	39.851	155.793	3.106	26.298.382
Υποχρεώσεις προς πελάτες	33.497.546	10.005.943	10.686.040	501.286	1.593	54.692.408
Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	-	499	49	-	-	549
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	7.301	1.240	174.141	133.079	-	315.762
Λοιπά δανειακά κεφάλαια	5.428	-	4.315	248.119	-	257.862
Υβριδικά κεφάλαια	807	-	248	1.958	32.093	35.107

Λοιπές υποχρεώσεις	51.637	70.031	(94.806)	108.019	1.100.686	1.235.567
Συνολικές υποχρεώσεις (συμβατικές ημερομηνίες λήξης)	59.660.201	10.079.864	10.809.839	1.148.254	1.137.478	82.835.636
Σύνολο ενεργητικού (αναμενόμενες ημερομηνίες λήξης)	27.688.319	2.670.687	9.023.111	22.870.803	36.811.440	99.064.360
31/12/2012						
Ρευστότητα υποχρεώσεων						
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	32.083.776	72.839	18.476	388.798	22.514	32.586.403
Υποχρεώσεις προς πελάτες	24.497.774	5.790.229	6.310.608	717.860	3.476	37.319.946
Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	9.239	173	11.929	-	1.772	23.113

Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	726	15.931	3.350	521.213	-	541.219
Λοιπά δανειακά κεφάλαια	400	-	4.751	281.396	-	286.547
Υβριδικά κεφάλαια	222	-	794	5.002	100.280	106.298
Λοιπές υποχρεώσεις	100.569	47.559	116.195	118.028	891.894	1.274.245
Συνολικές υποχρεώσεις (συμβατικές ημερομηνίες λήξης)	56.692.707	5.926.731	6.466.103	2.032.297	1.019.935	72.137.772
Σύνολο ενεργητικού (αναμενόμενες ημερομηνίες λήξης)	19.186.051	5.424.808	7.172.588	14.940.172	23.283.792	70.007.411

Πίνακας 4: Πληρωμές Ταμειακών Ροών

Σε γενικές γραμμές, η παρακολούθηση του κινδύνου ρευστότητας επικεντρώνεται στη διαχείριση των ταμειακών εισροών και εκροών σε χρονικές περιόδους, ώστε κάτω από φυσιολογικές συνθήκες, η Τράπεζα να

έχει τη δυνατότητα να ανταποκριθεί στις ταμειακές της υποχρεώσεις. Για το σκοπό αυτό παράγεται Ανάλυση Ανοίγματος Ρευστότητας (Liquidity Gap Analysis), που διαμορφώνει μια εικόνα των αναμενόμενων χρηματοροών που προκύπτουν από όλα τα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων, ταξινομημένα σε χρονικές περιόδους, ανάλογα με το πότε αυτά πραγματοποιούνται.

Για την εφαρμογή της Ανάλυσης Ανοίγματος Ρευστότητας, θεωρήθηκε πως οι τακτές πληρωμές προς την Τράπεζα θα πραγματοποιηθούν στο ακέραιο και εγκαίρως, και από την άλλη πλευρά όλες οι υποχρεώσεις της Τράπεζας θα εκπληρωθούν στο ακέραιο (για παράδειγμα, οι καταθέτες θα αποσύρουν τα χρήματα τους αντί να ανανεώσουν τις καταθέσεις τους). Σε περιπτώσεις όπου για οποιεσδήποτε απαιτήσεις ή υποχρεώσεις δεν υπάρχει τακτή συμβατική ημερομηνία λήξης (ανοιχτοί αλληλόχρεοι λογαριασμοί, καταθέσεις όψεως ή ταμειυτηρίου), τότε αυτές κατατάσσονται στην χρονική περίοδο μέχρι ένα μήνα.

Για σκοπούς σύνταξης της κατάστασης ταμειακών ροών, ως ταμείο και ταμιακά ισοδύναμα νοούνται τα ακόλουθα υπόλοιπα τα οποία έχουν λήξη μικρότερη των 90 ημερών από την ημερομηνία απόκτησής τους.

	31/12/2013	31/12/2012
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	1.593.396	2.089.870
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	285.186	370.499
Χρεόγραφα εμπορικού χαρτοφυλακίου	7.567	11.393
ΣΥΝΟΛΟ	1.886.148	2.471.762

Πίνακας 5: Ταμείο και Ταμιακά Ισοδύναμα

Οι εκτιμήσεις για τις μεταβολές στις μελλοντικές ταμειακές ροές ομάδων δανείων αντανακλούν και είναι ευθέως ανάλογες με τις μεταβολές στα δεδομένα από περίοδο σε περίοδο (για παράδειγμα, μεταβολές στους δείκτες ανεργίας, στο επίπεδο των τιμών, στην κανονικότητα ή μη των αποπληρωμών ή οποιοδήποτε άλλοι παράγοντες είναι ενδεικτικοί μεταβολών στην πιθανότητα απωλειών για τον Όμιλο, καθώς και στο ύψος αυτών των μεταβολών).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ταμειακή ροή είναι όλες εκείνες οι αλλαγές της θέσης μιας επιχείρησης με βάση το ταμείο. Έχει αναφερθεί ότι η ταμιακή ροή δείχνει τις επιδράσεις στα ταμειακά διαθέσιμα της επιχείρησης καθώς επίσης και στις χρηματοοικονομικές δραστηριότητες. Διαπιστώνουμε ότι οι ταμειακές ροές είναι αυτές οι οποίες προσδιορίζουν τις αυξήσεις ή τις μειώσεις των ταμειακών διαθεσίμων.

Οποιαδήποτε επιχείρηση είναι υποχρεωμένη να παρουσιάζει κατάσταση ταμειακών ροών αν και την σημερινή εποχή αυτό πολλές φορές αγνοείται. Αυτές οι καταστάσεις που καταρτίζονται στοχεύουν στην παροχή πληροφοριών για τις ταμειακές ροές και εκροές της επιχείρησης για μια λογιστική περίοδο. Επίσης οι καταστάσεις αυτές πληροφορούν τους χρήστες των οικονομικών αυτών καταστάσεων για τον τρόπο χρήσεως των χρηματικών διαθεσίμων. Η ταξινόμηση των ταμειακών ροών όπως αναφέραμε είναι τα ταμειακά διαθέσιμα και τα ισοδύναμα προς αυτά στοιχεία και οι μικτές και οι καθαρές ταμειακές ροές.

Όσον αφορά τον προγραμματισμό αυτός μπορεί να διακριθεί σε στρατηγικός, μακροπρόθεσμος και βραχυπρόθεσμος. Ο προγραμματισμός είναι πολύ σημαντικός λόγω του καθορισμού αντικειμενικών σκοπών της επιχείρησης και της διαμόρφωσης στρατηγικών. Στον ταμειακό προγραμματισμό εμφανίζονται οι αναμενόμενες εισπράξεις και οι αναμενόμενες πληρωμές.

Ο ταμειακός προϋπολογισμός πραγματοποιεί διάφορους υπολογισμούς εκταμιεύσεων για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Βασικές προϋποθέσεις προγραμματισμού είναι η διοικητική οργάνωση, η ύπαρξη ενός κανονισμού προγράμματος ο οποίος να καθορίζει την οργάνωση του έργου καταρτισμού των προγραμμάτων και διευκολύνει το λογιστικό σχέδιο και το λογιστικό σύστημα. Άλλες προϋποθέσεις είναι η νομισματική σταθερότητα, η σταθερότητα οικονομικής πολιτικής και η πολιτική ομαλότητα

Βιβλιογραφία

Ελληνική

- [1] Αποστολόπουλος Ι.(2007), Ειδικά Θέματα Χρηματοδοτικής διοικήσεως, Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα
- [2] Αρτίκης Π. (1996), Χρηματοοικονομική Διοίκηση – Αποφάσεις Επενδύσεων, εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα
- [3] Γκλεζάκος Μ. (2004), Εισαγωγή στην ανάλυση της οικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο http://www.unipi.gr/faculty/migl/aoke/aoke_notes.pdf
- [4] Grand Thornton (2009), Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης I.F.R.S.αναλυτική παρουσίαση , τόμος Α', Εκδόσεις Grand Thornton, Αθήνα
- [5] Κοτζαμάνης Σ. (2006), Ταμειακές Ροές έναντι Κερδοφορίας, Περιοδικό Epsilon 7, Τεύχος 221 (442)/6-10-2006
- [6] Νιάρχος Ν. (2004), Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων, Εκδ. Σταμούλης, Αθήνα
- [7] Νεγκάκης Χ. (2012), Καταστάσεις Ταμειακών Ροών, Σημειώσεις Μαθήματος, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
- [8] Πρωτοψάλτης Ν. (1999), Καταστάσεις ταμειακών Ροών, Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα

Ξένα

- [1] Bernard, V. L. and T. L. Stober, (1989), Nature and Amount of Information in Cash Flows and Accruals, The Accounting Review 64,

624-652.

[2] Bernstein L., (1993): Financial Statements Analysis, Homewood IL, Irwin, 5th Edition

[3] Charitou A., (1997), The Role of Cash Flows and Accruals in Explaining Security Returns: Evidence for the UK, The European Accounting Review 6, 629-652

[4] Mulford C. & Comiskey E., (2005), Creative Cash Flow Reporting, Uncovering Sustainable Financial Performance, John Willey & Sons, Inc.

Ηλεκτρονικές Πηγές

Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 7, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο

<http://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/7787>